

FUNDACJA SĄDECKA

**Ocena
Aktywności**

Gmin Sądeczyny w 2012 r.

Partnerzy :

Małopolska

Ocena Aktywności

Gmin Sądeckich w 2012 r.

INSTYTUT EKONOMICZNY
PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ
W NOWYM SĄCZU

PATRONAT HONOROWY:
MAREK SOWA - MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO
PARTNEREM PRZEDSIĘWZIĘCIA JEST WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

Nowy Sącz, czerwiec 2013

Ocena Aktywności

Gmin Sądeckich w 2012 r.

Skład Zespołu:

1. prof. dr hab. Tadeusz Kudłacz
2. dr Marek Reichel
3. dr Katarzyna Peter-Bombik
4. mgr Natalia Jaśkiewicz
5. mgr Paweł Jurczak
6. mgr Monika Makowiecka
7. mgr Agnieszka Zwolenik

Wydawca:

Fundacja Sądecka
ul. Barbackiego 57, 33-300 Nowy Sącz
Telefon: 18 475 16 20
Adres e-mail: biuro@fsns.pl

Realizacja projektu:

Grzegorz Piechotka, Kamila Jeleń-Kumor

Opracowanie graficzne i skład:

Fundacja Instytut Studiów Wschodnich

Druk:

Flexergis, Nowy Sącz

Nowy Sącz, czerwiec 2013

Szanowni Państwo,

Fundacja Sądecka przedstawia już po raz piąty ocenę aktywności sądeckich samorządów, tym razem podsumowująca działania w roku 2012. Raport został opracowany na podstawie obiektywnych kryteriów, przeanalizowanych przez zespół naukowców pod kierownictwem prof. Tadeusza Kudłacza Dyrektora Instytutu Ekonomicznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu. Raport zawiera wielostronne podsumowanie działań władz samorządów Sądeckizyny. Ponieważ przygotowujemy jest w oparciu o identyczne, jak w latach poprzednich, podejście metodyczne stanowi doskonały materiał do oceny łącznej 5 lat pracy władz samorządowych na rzecz swoich gmin i całego regionu.

Rozpoczynając w 2009 roku przygotowywanie raportu chcieliśmy z jednej strony docenić wysiłki najlepszych gmin zmierzające do poprawy warunków życia społeczności lokalnych, a z drugiej zmobilizować do działania tych, którym nie zawsze udaje się osiągnąć wytyczone cele. Analizy wyników wskazują, że w gronie liderów w poszczególnych latach znalazły się niemal wszystkie samorządy lokalne Sądeckizyny. Ta różnorodność w czołówce podkreśla jak wiele dobrego udało się zrobić w naszym regionie i jak poszczególne gminy starają się z roku na rok poprawiać efekty swoich działań. Szczegółowa analiza jeszcze bardziej wyraźnie pokazuje, że mimo iż nie co roku każdy odnosi spektakularne sukcesy, to jednak w dorobku każdej gminy można znaleźć dokonania i działania warte naśladowania.

Fundacja Sądecka od swojego powstania w 1992 roku czyli od ponad 20 lat pobudza

aktywność społeczną i samorządy naszego regionu oraz wspiera różnorakie działania na rzecz rozwoju naszych „małych ojczyzn”. Jednym z takich ważniejszych przedsięwzięć jest właśnie publikacja raportu o aktywności gmin. Dlatego chciałbym serdecznie podziękować za ogromny wysiłek i pracę nad przygotowaniem tej publikacji pracownikom Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu. Dziękuję też wszystkim sądeckim samorządowcom, dzięki którym możliwy jest tak dynamiczny rozwój naszego regionu. Jestem przekonany, że ten raport wzbogacony o podsumowanie doświadczeń ostatnich 5 lat będzie stanowił doskonałą motywację do wysiłków na rzecz lepszej przyszłości mieszkańców Sądeckizyny.

Zygmunt Berdychowski,

A handwritten signature in black ink that reads "Zygmunt Berdychowski".

Przewodniczący Kapituły
Rankingu Gmin Sądeckizyny 2012r.

I. Wprowadzenie

Wzorem lat ubiegłych przedstawiamy kolejny raport dotyczący oceny aktywności gmin Sądecczyzny za 2012 rok. Ocena przeprowadzona została w oparciu o identyczne, jak w latach poprzednich, podejście metodyczne (szczegółowo opisane w części II opracowania). Posiłkowano się jedenastoma wskaźnikami szczegółowymi obrazującymi różne aspekty osiągnięć poszczególnych gmin. Na podstawie ośmiu z nich wyznaczone zostały trzy cząstkowe wskaźniki uogólnione związane kolejno z dochodami, inwestycjami i dynamiką zmian, a następnie główny wskaźnik syntetyczny. W efekcie pozwoliło to na ustalenie rankingu gmin, w ramach którego jednostki zajmujące czołowe pozycje prezentowane są w niniejszym opracowaniu. Z uwagi na fakt, iż ocena przeprowadzana jest po raz piąty zdecydowano dodatkowo dokonać oceny łącznej za lata 2008-2012 (pięć lat), wyłaniając tym samym liderów tego okresu.

Gminy Sądecczyzny należą do bardziej aktywnych jednostek, zarówno w skali regionalnej, jak i krajowej, a każda z nich ma w tym zakresie istotne osiągnięcia. Jak w każdej zbiorowości, są jednak i takie jednostki, których osiągnięcia w danym czasie zasługują na wyróżnienie. Ambicją inicjatorów i wykonawców całego, kontynuowanego projektu jest dostarczenie opinii publicznej wiedzy o najbardziej aktywnych gminach nagradzając ich w ten sposób za podejmowane działania.

Inicjatorem przedsięwzięcia oceny aktywności gmin sądeckich jest Fundacja Sądecka. Istotne znaczenie dla powodzenia przedsięwzięcia ma osobiste zaangażowanie Pana Zygmunta Berdychowskiego – Przewodniczącego Rady Programowej Forum Ekonomicznego – założyciela Fundacji. Autorami raportów są pracownicy Instytutu Ekonomicznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu. Pracami Zespołu kieruje doc. dr Marek Reichel, który w bieżącej kadencji Władz Uczelni pełni funkcję Prorektora ds. Nauki, Rozwoju i Współpracy.

Raport nie powstałby bez wsparcia informacyjnego udzielonego wykonawcom ze strony Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie, Pana Janusza Kota, za co w imieniu inicjatorów i wykonawców serdecznie dziękuję.

Przekazując do rąk czytelnika niniejszy raport, wyrażam nadzieję, że dostarczy on należytej satysfakcji władzom gmin przodującym w przedstawianych ocenach aktywności.

Dyrektor Instytutu Ekonomicznego

PWSZ w Nowym Sączu

Prof. dr hab. Tadeusz Kudłacz

II. Uwagi wyjaśniające

W bieżącym (2012) roku, podobnie jak w latach ubiegłych, podjęte zostały działania mające na celu ocenę aktywności gmin Sądeckizny. Badaniem objętych zostało 17 jednostek samorządu terytorialnego szczebla podstawowego, do których zaliczono miasto Nowy Sącz oraz 16 gmin powiatu nowosądeckiego. Podstawowe charakterystyki tych jednostek zostały zaprezentowane w Tab.1.

Tab.1 Gminy Sądeckizny – zestawienie jednostek poddanych badaniu

L.p.	Gmina	Ludność	Powierzchnia (ha)	Status
1.	Chełmiec	26.586	11.197	gmina wiejska
2.	Gródek n/Dunajcem	9.155	8.819	
3.	Grybów	24.041	15.315	
4.	Kamionka Wielka	9.791	6.498	
5.	Korzenna	13.942	10.695	
6.	Łabowa	5.676	11.915	
7.	Łącko	15.780	13.295	
8.	Łososina Dolna	10.515	8.476	
9.	Nawojowa	8.188	5.021	
10.	Podegrodzie	12.397	6.473	
11.	Rytro	3.813	4.190	
12.	Krynica-Zdrój	17.046	14.513	Gmina miejsko-wiejska
13.	Muszyna	11.697	14.144	
14.	Piwniczna-Zdrój	10.693	12.646	
15.	Stary Sącz	23.181	10.088	gmina miejska
16.	Grybów (miasto)	6.214	1.695	
17.	Nowy Sącz	84.325	5.758	miasto na prawach powiatu

Źródło: dane GUS za rok 2012, www.stat.gov.pl.

Ocena aktywności gmin Sądeckizny za rok 2012 jest już piątą edycją rankingu i stanowi kontynuację badań realizowanych od 2008 roku. Aby zachować obiektywizm uzyskanych wyników jak również możliwość ich porównania na przestrzeni 5 lat, przyjęto taki sam zestaw wskaźników (Tab.2), jak w opracowaniach za lata 2008-2011. Dane charakteryzujące sytuację finansową gmin Sądeckizny (podobnie jak w poprzednich latach) przekazane zostały przez Regionalną Izbę Obrahunkową w Krakowie.

Tab.2 Wskaźniki uwzględnione w opracowaniu

L.p.	Wskaźnik
1.	Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących
2.	Nadwyżka operacyjna per capita
3.	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem
4.	Dochody własne per capita
5.	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem
6.	Wydatki majątkowe per capita
7.	Środki unijne per capita
8.	Wskaźnik samofinansowania
9.	Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia
10.	Wskaźnik zadłużenia i wskaźnik obsługi zadłużenia
11.	Indywidualny wskaźnik zadłużenia (wersja zmodyfikowana)

Źródło: opracowanie własne.

Zaprezentowane w opracowaniu zestawienie wyników – w ramach wskaźników branych pod uwagę przy ocenie uogólnionej – pokazuje tylko 6 jednostek z najwyższymi lokatami w ramach każdego wskaźnika. Całość pracy zakończona jest podsumowaniem wyników według wyodrębnionych modułów oraz uogólnioną oceną aktywności gmin Sądeckizny.

W przypadku wskaźników, które nie zostały wykorzystane w ostatecznej ocenie (wskaźnik samofinansowania, wskaźnik zadłużenia, wskaźnik obsługi długu, indywidualny wskaźnik zadłużenia), przedstawiono w celach informacyjnych zestawienia dla wszystkich 17 jednostek, a nie – jak w przypadku wskaźników branych pod uwagę przy dokonywaniu uogólnionej oceny – tylko 6 najwyższych wyników.

Warto zwrócić uwagę także na fakt, iż część z wykorzystanych wskaźników (udział dochodów własnych w dochodach ogółem, udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem, wskaźnik samofinansowania, nadwyżka operacyjna per capita) należy do grupy wskaźników rekomendowanych przez Ministerstwo Finansów jako pomocne przy ocenie sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego.

III. Prezentacja wskaźników cząstkowych

1. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących

Według literatury przedmiotu, nadwyżka operacyjna to dodatnia różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Odpowiednio, wynik ujemny stanowi deficyt operacyjny.

Ustawa o finansach publicznych definiuje dochody bieżące jednostki samorządu terytorialnego jako dochody budżetowe niebędące dochodami majątkowymi, do których należą: dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku oraz dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności¹. Przez wydatki bieżące budżetu jest rozumie się z kolei wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi, czyli wydatkami na: inwestycje i zakupy inwestycyjne (w tym na programy finansowane z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz z udziałem innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego), zakup i objęcie akcji i udziałów, jak również wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego².

Wynik budżetu operacyjnego jest jednym z najistotniejszych wskaźników sytuacji finansowej jednostki samorządu terytorialnego. Informuje o możliwości pokrycia przez jednostkę wydatków bieżących dochodami bieżącymi. W sytuacji występowania deficytu operacyjnego (kiedy wydatki bieżące są wyższe od dochodów bieżących), wydatki realizowane są na poziomie przekraczającym możliwości finansowe jest. Wykonywanie zadań bieżących przez jednostkę odbywa się wówczas kosztem sprzedaży jej majątku lub na skutek zaciągania nowych zobowiązań. Z kolei w przypadku występowania nadwyżki operacyjnej (gdy dochody bieżące są wyższe od wydatków bieżących), jednostka samorządu terytorialnego ma możliwości finansowe na prowadzenie nowych przedsięwzięć lub spłatę wcześniejszego zadłużenia.

W celu zbadania sytuacji finansowej analizowanych w opracowaniu gmin Sądeckizny, wykorzystano relację nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących (Tab. 3). Im większy udział nadwyżki operacyjnej w wydatkach bieżących, tym sytuacja jednostki samorządu terytorialnego jest korzystniejsza. Oznacza ona tym samym wyższą zdolność jednostki do pokrycia wydatków bieżących oraz większe możliwości realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych (rozwojowych).

1 *Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 i 1241 z późn. zm.), art.235.*

2 *Tamże, art. 236.*

Tab.3 Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika
1.	Nawojowa	0,19
2.	Stary Sącz	0,17
3.	Chelmiec	0,15
	Łososina Dolna	0,15
5.	Grybów	0,14
6.	Korzenna	0,13

L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Rytro	9,00
2.	Łososina Dolna	2,14
3.	Kamionka Wielka	1,57
4.	Grybów (miasto)	1,40
5.	Gródek n/Dunajcem	1,33
6.	Łabowa	1,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Gminy powiatu nowosądeckiego oraz miasto Nowy Sącz w 2012 roku, podobnie jak w latach wcześniejszych (2008-2011) charakteryzowały się znacznym zróżnicowaniem pod względem wskaźnika relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących. W odniesieniu do wszystkich 17 badanych jednostek wartość omawianego wskaźnika mieściła się w przedziale od -0,01 do 0,19. Pierwsze miejsce pod względem wartości wskaźnika relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących zajęła gmina Nawojowa, w przypadku której omawiany wskaźnik kształtował się na poziomie 0,19. Taki wynik może świadczyć o korzystnej sytuacji finansowej tej jednostki oraz jej zdolności do podejmowania przedsięwzięć inwestycyjnych. Na kolejnej pozycji z równie wysokim wynikiem uplasowała się gmina Stary Sącz (0,17). Stosunkowo niższym, aczkolwiek znaczącym wskaźnikiem (o 0,04 niższym od najwyższego) charakteryzowały się gminy: Chelmiec oraz Łososina Dolna (trzecie miejsce w rankingu), których relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących wynosiła 0,15. Następne pozycje w klasyfikacji z minimalnie niższym wynikiem zajęły odpowiednio gminy: Grybów (0,14) oraz Korzenna (0,13). Analiza wyników gmin Sądeckizny w odniesieniu do relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących wykazała, że wszystkie wyróżnione jst odznaczały się relatywnie wysokim poziomem omawianego wskaźnika, świadcząc tym samym o sporych możliwościach rozwojowych tych jednostek.

Porównując kształtowanie się wskaźnika relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących w odniesieniu do lat 2008-2012, obserwuje się, iż gmina Nawojowa utrzymała swoją pozycję w rankingu w stosunku do poprzedniego – 2011 roku, awansując tym samym z pozycji trzeciej w 2010 oraz drugiej w porównaniu do 2009 roku. Swoje miejsce w klasyfikacji w odniesieniu do 2011 roku utrzymała także gmina Stary Sącz, która (podobnie jak przed rokiem) zajęła drugą pozycję w rankingu i jest w grupie liderów od 2009 roku. O jedno miejsce awansowała natomiast gmina Chelmiec (z miejsca czwartego na trzecie w stosunku do 2011 roku). Nie zmieniła się co prawda wartość omawianego wskaźnika dla tej jednostki (0,15 w roku 2011 i 2012), nie mniej jednak awans gminy Chelmiec był spowodowany zmniejszeniem wartości wskaźnika w innych jednostkach poddanych badaniu.

Warto zauważyć, że w 2012 roku wśród liderów rankingu znalazła się także gmina Łososina Dolna, która awansowała na czwarte miejsce o kilka pozycji w stosunku do lat wcześniejszych (2008-2011), co może świadczyć między innymi o polepszeniu się sytuacji finansowej tej jst. W gronie liderów (począwszy od 2009 roku) utrzymuje się także gmina Grybów z wynikiem 0,14 w 2011 roku oraz gmina Korzenna, która podobnie, jak w 2010 roku zajęła szóste miejsce w klasyfikacji.

Analizując dynamikę wzrostu wskaźnika relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących w odniesieniu do lat 2008-2011 zauważa się znaczne różnice w zajmowanych przez jednostki pozycjach w rankingu. Najwyższą dynamikę odnotowała gmina Rytro (9,00 – dziewięciokrotny wzrost wartości wskaźnika w stosunku do 2011 roku), która w latach 2009-2011 znajdowała się poza gronem liderów w klasyfikacji. Relatywnie niższa dynamika wystąpiła w gminie: Łososina Dolna (2,14), która (podobnie jak Rytro) również powróciła do grupy liderów w rankingu. Pozostałe miejsca pod względem przyrostu wskaźnika relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących zajęły odpowiednio gminy: Kamionka Wielka, Grybów (miasto), Gródek n/Dunajcem oraz Łabowa.

2. Nadwyżka operacyjna per capita

Nadwyżka operacyjna jest jednym z najistotniejszych wskaźników, umożliwiających syntetyczną ocenę kondycji finansowej jednostki samorządu terytorialnego. Pozwala określić także zdolność do podejmowania przez jednostkę przedsięwzięć rozwojowych i pozyskiwania obcego kapitału, będąc jednocześnie niezbędnym elementem analiz dotyczących zadłużenia.

W celu uszczegółowienia oraz ujednoczenia badań, dokonano analizy nadwyżki operacyjnej per capita. Jest nią dodatnia różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Kształtowanie się wartości wskaźnika nadwyżki operacyjnej per capita w roku 2012 roku oraz jego dynamikę zmian w tym zakresie przedstawia Tabela 4.

Tab.4 Nadwyżka operacyjna per capita i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika
1.	Nawojowa	432
2.	Chelmec	402
3.	Korzenna	378
4.	Łososina Dolna	375
5.	Grybów	364
6.	Stary Sącz	362

L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Rytro	35,00
2.	Łososina Dolna	1,75
3.	Kamionka Wielka	1,39
4.	Grybów (miasto)	1,36
5.	Łabowa	1,28
6.	Gródek n/Dunajcem	1,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Podobnie, jak w przypadku wskaźnika relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków majątkowych, wartość nadwyżki operacyjnej w przeliczeniu na jednego mieszkańca charakteryzowała się w 2012 roku znacznym zróżnicowaniem. Wartość nadwyżki operacyjnej per capita (dla analizowanych 17 jednostek) mieściła się w przedziale: od -30 do 432 zł.

Na pierwszym miejscu w ogólnej klasyfikacji zajęła w tej kategorii gmina Nawojowa z kwotą 432 zł. Niewiele niższą nadwyżkę operacyjną odnotowała w 2012 roku gmina Chełmiec (402 zł), która uplasowała się na drugiej pozycji w klasyfikacji. Kolejne miejsca w gronie liderów z podobnym wynikiem operacyjnym per capita zajmowały kolejno gminy: Korzenna, Łososina Dolna, Grybów oraz Stary Sącz.

Analizując natomiast kształtowanie się wskaźnika nadwyżki operacyjnej per capita w latach 2008-2009 można zauważyć, że gmina Nawojowa awansowała z miejsca drugiego w 2011 roku na miejsce pierwsze w roku 2012. Niemniej jednak, w gronie liderów w klasyfikacji znajdowała się już od 2009 roku. Zajmowała wówczas czwartą pozycję w rankingu z kwotą 427 zł. Również gmina Chełmiec zdołała się utrzymać w grupie liderów. Wysoki wskaźnik nadwyżki operacyjnej per capita dla tej jednostki w latach 2009-2012 uplasował Chełmiec na drugim miejscu w rankingu, za wyjątkiem 2011 roku, kiedy gmina ta zajęła trzecie miejsce w klasyfikacji. O dwa miejsca niżej niż w 2011 roku, lecz nadal w „pierwszej szóstce”, znajdowała się gmina Korzenna, której wskaźnik nadwyżki operacyjnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca jest jednym z najwyższych spośród 17 badanych jednostek samorządu terytorialnego. W 2012 roku wartość omawianego wskaźnika dla tej gminy wynosiła 378 zł. Niewiele niższą wartość nadwyżki operacyjnej per capita osiągnęła w 2012 roku gmina Łososina Dolna - 375 zł i tym samym pierwszy raz awansowała pod tym względem do grona liderów w klasyfikacji. Do „pierwszej szóstki” w rankingu zakwalifikowała się w 2012 także gmina Grybów zajmując piątą pozycję z kwotą 364 zł oraz gmina Stary Sącz (szóste miejsce z kwotą 362 zł). Ta ostatnia w okresie między 2008-2012 tylko w 2009 r. nie zakwalifikowała się do grona liderów w tej klasyfikacji.

Dokonując analizy dynamiki zmian wskaźnika nadwyżki operacyjnej per capita, należy zauważyć, że podobnie jak w przypadku wskaźnika relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków majątkowych, gmina Rytko charakteryzowała się najwyższym wskaźnikiem dynamiki zmian w zakresie wysokości nadwyżki operacyjnej per capita (35,00). Pomimo, iż jednostka ta nie uplasowała się w 2012 roku w grupie liderów rankingu pod względem wartości wskaźnika nadwyżki operacyjnej per capita, to dynamika z jaką następuje jego przyrost może wskazywać na znaczny jego wzrost w najbliższych latach. Na kolejnym miejscu pod względem wskaźnika dynamiki znalazła się gmina Łososina Dolna (z wynikiem 1,75) oraz kolejno Kamionka Wielka (z wynikiem 1,39). Jednostki te, podobnie jak w 2008 roku znalazły się w gronie liderów w klasyfikacji. Na dalszych miejscach lecz nadal w „pierwszej szóstce” uplasowały się gminy: Grybów (miasto), Łabowa oraz Gródek n/ Dunajcem, który zakwalifikował się do grona liderów po raz pierwszy.

3. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem

Dochodami jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne, subwencje ogólne oraz dotacje celowe z budżetu państwa³. Ponadto do dochodów jst należą środki z budżetu Unii Europejskiej oraz środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, które nie podlegają zwrotowi jak również inne środki określone w odrębnych przepisach.

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z 13 listopada 2003 roku można dochody własne jst wyszczególnić następujące grupy⁴:

1. wpływy z podatków

- a. od nieruchomości,
- b. rolnego,
- c. leśnego,
- d. od środków transportowych,
- e. dochodowego od osób fizycznych opłacających podatek w formie karty podatkowej,
- f. od spadków i darowizn,
- g. od czynności cywilnoprawnych.

2. wpływy z opłat:

- a. skarbowej,
- b. targowej,
- c. miejscowej,
- d. uzdrowiskowej,
- e. od posiadania psa,
- f. eksploatacyjnej,
- g. innych stanowiących dochód jst, a regulowanych rzez odrębne przepisy.

3. Dochody uzyskane przez jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych jednostek budżetowych oraz gminnych zakładów budżetowych.

4. Dochody z majątku gminy.

5. Spadki, zapisy oraz darowizny.

6. Dochody z tytułu kar pieniężnych i grzywien regulowanych przez odrębne przepisy.

7. Odsetki z tytułu: pożyczek, nieterminowych należności, środków finansowych.

W rozumieniu ustawy dochodami własnymi są także: 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej), dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego, udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób

3 *Ustawa z dnia 13 listopada 2003 o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, Dz. U. z 2003 roku, nr 203, poz. 1966, art. 3.*

4 *Tamże, art. 4.*

fizycznych, z podatku dochodowego od osób prawnych oraz inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.

Wskaźnik udziału dochodów własnych w dochodach ogółem pozwala dokonać ogólnej charakterystyki polityki dochodowej jst. Jest wyznacznikiem stopnia samodzielności finansowej jednostki, im wyższy wskaźnik tym większe możliwości finansowe jednostki.

Tab. 5 Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	0,56	1.	Podegrodzie	1,42
2.	Piwniczna-Zdrój	0,45	2.	Gródek n/Dunajcem	1,35
3.	Nowy Sącz	0,44	3.	Łabowa	1,32
4.	Chelmiec	0,39	4.	Nawojowa	1,17
5.	Muszyna	0,34	5.	Stary Sącz	1,16
6.	Stary Sącz	0,29	6.	Krynica-Zdrój	1,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Analizując udział dochodów własnych w dochodach ogółem można zauważyć duże zróżnicowanie analizowanego wskaźnika (od 0,14 do 0,56). W 2012 roku podobnie, jak w latach ubiegłych 2008-2011, pierwsze miejsce zajmuje gmina Krynica-Zdrój. Kolejne miejsce zdobyła gmina Piwniczna-Zdrój, niższą notę zdobyło miasto Nowy Sącz, utrzymując taką samą lokatę jak w poprzednim roku. Czwartą lokatę osiągnęła gmina Chelmiec, wyprzedzając gminę Muszyna oraz miasto Stary Sącz. Należy podkreślić, iż miasto Nowy Sącz, gmina Piwniczna-Zdrój, Chelmiec oraz Muszyna od 2008 roku znajdują się w grupie „liderów”. Po raz pierwszy wśród tej grupy nie ma gminy Ryto, która w 2011 zajmowała drugą lokatę. Po raz pierwszy w pierwszej szóstce znalazła się gmina Stary Sącz.

Dokonując analizy dynamiki zauważyć można dużą rozpiętość tego wskaźnika od 0,55 do 1,42. Pierwsze miejsce zajęła gmina Podegrodzie (1,42), wyprzedzając gminę Gródek nad Dunajcem o 0,07%. Zaznaczyć można, iż gmina Podegrodzie znajdowała się wśród „liderów” analizowanego wskaźnika w 2008 roku, zajmując drugie miejsce. Kolejną pozycję w klasyfikacji zajmuje z niewiele niższym wynikiem gmina Łabowa (1,32). Niewielka różnica występuje także między miejscem czwartym, które zajęła gmina Nawojowa (1,17) a pozycją piątą na której znalazła się gmina Stary Sącz (1,16). Wśród „liderów” znajduje się także gmina Krynica-Zdrój, która w tej grupie znajdowała się również w 2009 roku zajmując drugą lokatę. Analizując dynamikę wskaźnika udziału dochodów własnych w dochodach ogółem, należy podkreślić, iż gminy znajdujące się w gronie „liderów” w 2012 roku, nie znajdowały się w tej grupie w roku 2011.

4. Dochody własne per capita

Jednym z najczęściej stosowanych wskaźników określających sytuację finansową jst jest wskaźnik: dochody własne per capita. Liczony jest on jako iloraz dochodów własnych i liczby mieszkańców danej jst. Uwzględnienie we wskaźniku liczby mieszkańców pozwala „urealnicić” wartość dochodów jst, a w konsekwencji wprowadzić porównywalność między poszczególnymi jednostkami.

Tab. 6 Dochody własne per capita i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	2606	1.	Podegrodzie	1,51
2.	Nowy Sącz	1983	2.	Łabowa	1,22
3.	Piwniczna-Zdrój	1695	3.	Stary Sącz	1,18
4.	Muszyna	1557	4.	Nawojowa	1,11
5.	Chełmiec	1298	5.	Gródek n/Dunajcem	1,10
6.	Grybów (miasto)	1029	6.	Chełmiec	1,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Dochody własne per capita w 2012 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, charakteryzują się dużym zróżnicowaniem (od 514 do 2606 zł). Rozpiętość pomiędzy gminą o najwyższym wskaźniku dochodów własnych per capita a gminą o najniższym wskaźniku wynosi 2092 zł.

Dokonując analizy tego wskaźnika można stwierdzić, iż dobrą sytuacją finansową charakteryzuje się gmina Krynica-Zdrój, gdzie wysokość dochodów własnych na jednego mieszkańca wynosi 2606 zł. Jednakże gmina Krynica-Zdrój nie znajduje się wśród „liderów” pod względem dynamiki tego wskaźnika, co można tłumaczyć stabilnością dochodów. Gmina Krynica-Zdrój od 2008 roku zajmuje pierwszą lokatę.

Podobnie, jak w latach ubiegłych (za wyjątkiem roku 2010), drugą lokatę zajmuje miasto Nowy Sącz (1983 zł), które podobnie jak gmina Krynica-Zdrój nie znajduje się w grupie „liderów” rankingu. Kolejne miejsce zajmuje gmina Piwniczna-Zdrój (1695 zł), za wyjątkiem 2010 roku, kiedy znajdowała się w grupie liderów pod względem omawianego wskaźnika. Gmina Muszyna (w gronie liderów od 2008 roku) zajęła czwarte miejsce, a jej dochód per capita wyniósł 1557 zł. Kolejne miejsce zajęła gmina Chełmiec, która w ubiegłych latach także zdobywała wysokie lokaty. Na uwagę zasługuje fakt, iż po raz pierwszy wśród liderów znajduje się miasto Grybów, którego dochód na mieszkańca wyniósł 1029 zł. Zauważyć można, iż rozpiętość tego wskaźnika pomiędzy pierwszym a szóstym miejscem wynosi aż 1580 zł.

W zakresie dynamiki można wskazać rozpiętość na poziomie od 0,43 do 1,51. Gmina Podegrodzie, podobnie jak w przypadku analizy dynamiki wskaźnika udziałów dochodów własnych

w dochodach ogółem, zajmuje pierwsze miejsce (1,51). Kolejne miejsce zajmuje gmina Łabowa (1,22), która po raz pierwszy pojawiła się w tej grupie. Niewielkie różnice występują między miejscem czwartym, piątym oraz szóstym, które obejmują kolejno gminy Nawojowa (1,11), Gródek n/Dunajcem (1,10), oraz Chełmiec (1,09).

5. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem

Wydatki, jako integralna część budżetu każdej jednostki samorządu terytorialnego, stanowią środki przeznaczane przez gminę na realizację zadań własnych i zleconych, które przybierają formę wydatków bieżących lub wydatków majątkowych.

Wydatki bieżące to ta część wydatków, które służą sfinansowaniu realizacji zadań publicznych gminy związanych z bieżącym jej funkcjonowaniem. Natomiast, w planie wydatków majątkowych (zgodnie z art. 236 ustawy o finansach publicznych), wyodrębnia się wydatki na:

1. inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym na programy finansowane z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) oraz ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
2. zakup i objęcie akcji i udziałów;
3. wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

Należy dodać, że wydatki majątkowe są również traktowane jako instrument wspierania przedsiębiorczości w gminach. Możliwości inwestycyjne gminy są ograniczone przez potencjał dochodowy jednostki a istotny wpływ na ich wielkość mają wydatki bieżące. Na projekty inwestycyjne, odpowiadające potrzebom lokalnej społeczności, gmina rozdysponuje tyle, ile pozostanie po wypełnieniu podstawowych zadań bieżących. Dodatkowo koszty realizacji inwestycji bardzo często przekraczają możliwości budżetu jednostki, dlatego gminy często pozyskują dodatkowe środki na dofinansowanie tych przedsięwzięć z innych źródeł.

Do badania sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego wykorzystano relację wydatków majątkowych do wydatków ogółem.

Tab. 7 Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika
1.	Grybów (miasto)	0,45
2.	Muszyna	0,39
3.	Piwniczna-Zdrój	0,38
4.	Krynica-Zdrój	0,32
5.	Łososina Dolna	0,31
6.	Gródek n/Dunajcem	0,28

L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Łososina Dolna	1,48
2.	Piwniczna-Zdrój	1,27
3.	Grybów (miasto)	1,22
4.	Muszyna	1,15
5.	Grybów	1,13
6.	Chełmiec	1,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Pierwsze miejsce pod względem udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem zajęła Grybów (miasto) osiągając wynik na poziomie 0,45. Oznacza to, że 45% wydatków ogółem zostało przeznaczone na inwestycje. Drugie miejsce zajęła gmina Muszyna, z wynikiem 0,39, która awansowała o cztery pozycje w stosunku do 2011 roku (z poziomem wskaźnika 0,34). Niewiele mniejszą wartość wskaźnika, mianowicie 0,38, odnotowano w gminie Piwniczna-Zdrój, co pozwoliło jej na zajęcie trzeciej pozycji. Na czwartym miejscu uplasowała się gmina Krynica-Zdrój (0,32), co oznacza spadek w porównaniu z rokiem 2011 (pierwsze miejsce z poziomem wskaźnika 0,46). Dwa kolejne miejsca zajęły gminy: Łososina Dolna (0,31) i Gródek n/Dunajcem (0,28).

Porównując kształtowanie się wskaźnika udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem w odniesieniu do lat 2008-2012, obserwuje się, iż na pierwszą pozycję w klasyfikacji awansowało miasto Grybów (z czwartego miejsca w odniesieniu do 2011, 2010 oraz 2008 roku), co może świadczyć o nasileniu działań inwestycyjnych w tej jednostce. Warto zauważyć, że w 2012 roku wysoką (drugą) lokatę w rankingu zajęła gmina Muszyna, która wykazała się wzrostem wartości omawianego wskaźnika o 0,05 (awans z miejsca szóstego) w stosunku do 2011 roku. Niemniej jednak nie był to wynik tak wysoki jak w latach wcześniejszych (2009 oraz 2010 rok), kiedy wskaźnik udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem plasował tę jednostkę na pierwszym miejscu w klasyfikacji. W 2012 roku (z wynikiem o 0,08 wyższym, niż w 2011 roku) do grona liderów powróciła gmina Piwniczna-Zdrój (trzecia pozycja), która w roku 2008, 2009 oraz 2011 – znajdowała się poza „pierwszą szóstką” rankingu. Zatem, poza ostatnim analizowanym okresem (2012 rok), gmina Piwniczna-Zdrój znajdowała się w gronie liderów jedynie w 2010 roku, kiedy zajmowała szóste miejsce w rankingu. Z kolei gmina Krynica-Zdrój, plasując się na czwartej pozycji w klasyfikacji (spadek o trzy miejsca z pierwszego w 2012 roku) – wykazała się znacznym zmniejszeniem udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (o 0,14 w odniesieniu do 2011 roku, o 0,02 w porównaniu do 2010, o 0,03 w stosunku do 2009 oraz o 0,04 w porównaniu do roku 2008). Do grupy liderów rankingu (podobnie jak Piwniczna-Zdrój) powróciła w 2012 roku gmina Łososina Dolna, która z wartością omawianego wskaźnika (0,31) uplasowała się (podobnie jak w 2010 roku) na piątej pozycji w klasyfikacji. W gronie liderów od 2008 roku (poza rokiem

2010) utrzymuje się gmina Gródek n/Dunajcem, która w ostatnim analizowanym okresie (2012 rok) zajęła szóste miejsce w rankingu.

Biorąc pod uwagę dynamikę wzrostu udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem w odniesieniu do lat 2008-2011, odnotowuje się znaczne różnice w zajmowanych przez jednostki pozycjach w klasyfikacji. Należy nadmienić, że pomimo, iż w 2012 roku wartość wskaźnika przyrostu dla każdej gminy znajdującej się w „pierwszej szóstce” wskazywała na tendencje wzrostowe (wskazywały wartość większą od 1) – dynamika wzrostu w poprzednich latach (2008-2011) była znacznie wyższa.

Najwyższym wskaźnikiem przyrostu w 2012 roku charakteryzowała się gmina Łososina Dolna (1,48), która w latach 2008-2009 oraz w 2011 roku znajdowała się poza gronem liderów w tej klasyfikacji. Relatywnie niższą wartością wskaźnika (1,27 – drugie miejsce) odznaczała się gmina Piwniczna-Zdrój, która po raz drugi od 2008 roku uplasowała się w „pierwszej szóstce” rankingu tego wskaźnika. O dwa miejsca w odniesieniu do 2011 oraz o jedno miejsce w stosunku do 2010 i 2009 roku – awansował natomiast Grybów (miasto), plasując się w 2012 roku na trzecim miejscu pod względem dynamiki udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem. Wzrost omawianego wskaźnika w 2012 roku odnotowały także gminy: Muszyna (1,15), Grybów (1,13) oraz Chelmiec (1,12).

Niemniej jednak w poprzednich analizowanych latach (2008-2011) wskaźniki udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem dla tych jednostek wykazywały się o wiele większym tempem przyrostu niż w ostatnim badanym (2012) roku.

6. Wydatki majątkowe

Podjęmowane przez gminy inwestycje służą całej społeczności lokalnej. Najczęściej dotyczą one infrastruktury, budowy dróg, mostów, przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska, itp. Jak zostało wspomniane, aktywne uczestniczenie jednostek w budowaniu infrastruktury technicznej, wykorzystywanej m.in. w działalności gospodarczej, stanowi podstawowy instrument wspierania rozwoju przedsiębiorczości w gminach.

W badaniu wykorzystano wskaźnik wydatków majątkowych per capita, wyrażony jako iloraz wydatków majątkowych poniesionych przez daną jednostkę i liczby jej mieszkańców.

Tab. 8 Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika
1.	Grybów (miasto)	2023
2.	Muszyna	1806
3.	Krynica-Zdrój	1683
4.	Piwniczna-Zdrój	1670
5.	Łososina Dolna	1102
6.	Gródek n/Dunajcem	1046

L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Piwniczna-Zdrój	1,45
2.	Grybów (miasto)	1,39
3.	Łososina Dolna	1,39
4.	Muszyna	1,28
5.	Grybów	1,19
6.	Chelmiec	1,13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Wydatki majątkowe w przeliczeniu na mieszkańca były najwyższe w tych gminach, w których udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem był największy. Na pierwszym miejscu uplasował się Grybów (miasto) z wynikiem 2023 zł. Drugie miejsce zajęła gmina Muszyna osiągając 1806 zł na osobę, a trzecie Krynica-Zdrój (1683 zł). Czwartą lokatę uzyskała Piwniczna-Zdrój, z poziomem wskaźnika 1670 zł. Miejsca piąte i szóste, zajęły kolejno gminy: Łososina Dolna (1102 zł) i Gródek n/Dunajcem (1046 zł).

Analizując wyniki w latach 2008-2011, należy dodać, że wartość wydatków majątkowych per capita w przypadku gminy Grybów (która zajęła pierwsze miejsce w roku 2012), znacząco się zwiększyła. W roku 2008 Grybów (miasto) z wynikiem 631 zł zajął piąte miejsce, a w 2009 – w ogóle nie znalazł się w „czołowej szóstce”, natomiast w latach 2010 i 2011 – zajął czwarte miejsce (uzyskując kolejno wynik 996 zł i 1453 zł).

Należy wspomnieć, że Muszyna uplasowała się: w roku 2009 – na drugim miejscu (2041 zł), w roku 2010 – na pierwszym miejscu (2682 zł) i w roku 2011 – na piątym miejscu (1413 zł), natomiast Krynica-Zdrój: na pierwszym miejscu w latach 2008 i 2009 (1425 zł i 2442 zł), na drugim miejscu w roku 2010 (1893 zł) i w 2011 na pierwszym miejscu (2929 zł). Jeżeli chodzi o gminę Piwniczna-Zdrój, to w poprzednich latach (2008-2011) tylko raz, tj. w 2010 roku, znalazła się w grupie liderów z wynikiem 994 zł, zajmując piąte miejsce. Podobnie, tylko raz w czołówce znalazła się gmina Łososina Dolna (szóste miejsce w 2010 roku). Z kolei gmina Gródek n/Dunajcem w gronie liderów była w 2008, 2009 i 2011 roku zajmując kolejno drugie i dwukrotnie czwarte miejsce.

Pod względem dynamiki zmiany wielkości wydatków majątkowych per capita, wystąpiła podobna sytuacja jak w przypadku wcześniejszego wskaźnika, to znaczy, te same gminy, w których dynamika udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem była największa - uzyskały jednocześnie największą dynamikę zmiany wydatków majątkowych per capita. Największa dynamika zmiany wystąpiła w gminie Piwniczna-Zdrój (1,45), co spowodowało, że gmina ta zajęła pierwsze miejsce, a drugie Grybów (miasto) i Łososina Dolna – z wynikiem 1,39. Czwarte miejsce

zdobyła Muszyna, z wynikiem 1,28, a dwa kolejne tj. piąte i szóste, gminy: Grybów (1,19) i Chełmiec (1,13). Warto przypomnieć, że w latach 2008 – 2011, Piwniczna-Zdrój tylko raz uzyskała dynamikę zmiany poziomu tego wskaźnika pozwalającą na uzyskanie miejsca w czołowej szóstce, było to roku 2010, gdy zajęła pierwsze miejsce, z poziomem dynamiki 5,23, podobnie, tylko raz w grupie liderów, znalazła się Łososina Dolna (w roku 2010, gdy zajęła czwarte miejsce, z poziomem dynamiki 2,21). Natomiast Grybów (miasto) w każdym z tych lat (za wyjątkiem roku 2009) był w grupie liderów, uzyskując wówczas miejsce pierwsze (w roku 2009, z poziomem dynamiki 5,67) oraz piąte (w latach 2010 i 2011, z poziomem dynamiki kolejno: 2,18 i 1,46).

7. Środki unijne per capita

Jednostki samorządu terytorialnego wykorzystują wszelkie szanse, aby prowadzić skuteczną politykę inwestycyjną. W celu realizacji przedsięwzięć decydujących o poziomie rozwoju danego regionu, gminy nierzadko korzystają z zewnętrznych środków finansowych, pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, które mogą znacznie zwiększyć potencjał inwestycyjny gminy. Odpowiednio wykorzystane środki zewnętrzne stanowią szansę na realizację przez jst zarówno przedsięwzięć infrastrukturalnych, jak również projektów związanych z rozwojem społeczności lokalnych.

Wykorzystany w analizie wskaźnik środków unijnych per capita stanowi iloraz pozyskanych przez jednostkę środków z Unii Europejskiej i liczby jej mieszkańców.

Tab.9 Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Muszyna	1249	1.	Chełmiec	5,45
2.	Piwniczna-Zdrój	897	2.	Podegrodzie	3,33
3.	Grybów (miasto)	543	3.	Stary Sącz	2,10
4.	Korzenna	531	4.	Grybów	2,03
5.	Łabowa	363	5.	Gródek n/Dunajcem	1,88
6.	Podegrodzie	320	6.	Korzenna	1,82

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Środki unijne w przeliczeniu na 1 mieszkańca charakteryzują się znaczną rozbieżnością w kwotach osiągniętych przez poszczególne gminy Sądecczyny poddane badaniu. Wartości środków unijnych per capita mieszczą się w przedziale od 63 do 1249 zł.

Największą wartość omawianego wskaźnika osiągnęła w 2012 roku gmina Muszyna, co dało tej jednostce znaczącą przewagę w klasyfikacji (Tab. 9). Na drugim miejscu uplasowała się gmina Piwniczna Zdrój (z kwotą 897 zł). Trzecią pozycję w rankingu, pod względem wartości środków

unijnych na 1 mieszkańca, zajęło miasto Grybów, którego wysokość środków unijnych per capita była równa 543 zł. Niewiele niższy wskaźnik osiągnęła gmina Korzenna (531 zł), zajmując tym samym czwarte miejsce w rankingu. Podobne wartości omawianego wskaźnika osiągnęły w 2012 roku gminy: Łabowa oraz Podegrodzie, które zajęły kolejno: piąte i szóste miejsce w rankingu.

Oceniając kształtowanie się wysokości środków unijnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2008 – 2012 należy zauważyć, iż gmina Muszyna, która zajęła w 2012 roku (podobnie, jak w 2010) pierwsze miejsce w klasyfikacji - w pierwszym analizowanym okresie (2008 rok) osiągnęła poziom wskaźnika jedynie na poziomie 42 zł. Plasowała się wówczas na szóstym miejscu w rankingu. Na drugą pozycję w 2012 roku awansowała zaś z piątego miejsca w klasyfikacji w 2011 roku gmina Piwniczna Zdrój z kwotą 897 zł. Niezmiennie od 2011 roku trzecią pozycję w rankingu zajmuje miasto Grybów (543 zł), które w gronie liderów rankingu pojawiło się po raz pierwszy w 2010 roku. Kolejną gminą jest Korzenna, dla której wysokość środków unijnych per capita wynosiła w 2012 roku 531 zł. Pozwoliło to zakwalifikować się tej gminie do grona liderów w klasyfikacji po raz pierwszy od 2009 roku.

Analizując dynamikę zmian wysokości środków unijnych per capita można zaobserwować, iż największy przyrost w tym zakresie (pierwszy raz od 2008 roku) odnotowała gmina Chełmiec (5,45). Niemniej jednak nawet tak wysoka wartość wskaźnika dynamiki nie była wystarczająca, by ta jednostka znalazła się wśród liderów w tej klasyfikacji. Równie wysoki wskaźnik przyrostu w zakresie wartości środków unijnych na 1 mieszkańca odnotowała gmina Podegrodzie (3,33), dzięki czemu awansowała do „pierwszej szóstki” w rankingu za 2012 rok. Kolejnymi jednostkami, w których nastąpił relatywnie wysoki przyrost omawianego wskaźnika, były gminy: Stary Sącz oraz miasto Grybów (około 2), jak również Gródek n/Dunajcem (1,88) i Korzenna (około 1,82), która dzięki takiej wartości wskaźnika dynamiki uplasowała się czwartym miejscu w klasyfikacji.

8. Wskaźnik samofinansowania

Zdolność do finansowania inwestycji środkami własnymi, określa wskaźnik samofinansowania, który jest relacją sumy nadwyżki operacyjnej i dochodów majątkowych do wydatków majątkowych.

Analiza obliczonego wskaźnika, mówiąca o zdolności do samofinansowania lokalnych przedsięwzięć inwestycyjnych, ogniskuje się wokół wartości wynoszącej 1. Jeżeli wartość uzyskanego wskaźnika jest mniejsza niż 1 oznacza to, że gminne przedsięwzięcia inwestycyjne finansowane są z zewnętrznych źródeł. Jednocześnie wartość ta wskazuje poziom finansowania inwestycji z własnych środków. W przypadku, gdy obliczony współczynnik samofinansowania uzyskuje wartości wyższe od 1, wówczas wartość tej nadwyżki obrazuje pozostający do wykorzystania własny potencjał finansowy, który można by przeznaczyć na inwestycje. Natomiast, gdy wartość wskaźnika wynosi 1, wówczas gmina w całości może finansować swoje przedsięwzięcia z własnych środków.

Interpretując otrzymane wartości wskaźnika należy mieć na uwadze dwie możliwe ścieżki wyjaśnień. Pierwszą wskazującą, iż niska wartość może świadczyć o wysokim poziomie realizo-

wanych inwestycji w stosunku do własnych możliwości oraz drugą, w świetle której im wyższa jest jego relacja tym mniejsze ryzyko utraty płynności finansowej gminy. Podejście to bazuje na założeniu braku nadmiernych kosztów obsługi zadłużenia.

Mając na uwadze przedmiot prezentowanego opracowania, czyli ocenę aktywności inwestycyjnej gmin, istotną wydaje się być pierwsza z wymienionych interpretacji. Założenia to wiąże się bowiem z warunkiem, iż aktywność określa stopień uczestnictwa organów jednostki samorządu terytorialnego w procesie podejmowania przedsięwzięć rozwojowych w tym inwestycyjnych oraz poziom zaangażowania w lokalne życie gospodarcze. W tym ujęciu niska wartość wskaźnika samofinansowania wskazywać będzie maksymalizowanie możliwości w zakresie podejmowania działań inwestycyjnych, a jednocześnie maksymalizowanie aktywności organów określonej gminy. Jednakże nie można bezwarunkowo interpretować jako pożądane, niskich wartości omawianego wskaźnika. Istotną rolę w tym ograniczeniu odgrywają ustawowe limity zadłużenia (60%) i obsługi długu (15%). Zatem najmniejsze z wartości wskaźnika samofinansowania będzie określać najwyższą aktywność określonych jednostek terytorialnych pod warunkiem, iż te jednostki nie przekroczą ustawowych wymienionych limitów. Z drugiej natomiast strony, wysoka wartość wskaźnika samofinansowania mogłaby świadczyć o pozostającym potencjale do podejmowania przedsięwzięć inwestycyjnych, ewentualnie o pewnym stopniu pasywności organów gminy. Jednocześnie obliczając wskaźnik należy zwrócić uwagę w liczniku na pozycję „dochody majątkowe”, które obejmują dotacje i środki otrzymane na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku, dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowego w prawo własności. Składowe dochodów majątkowych są zatem pochodną aktywności władz lokalnych. Podkreślić należy, że gdy dochody majątkowe zwiększają się wówczas wartość wskaźnika samofinansowania również się zwiększa. W świetle tych wyjaśnień wątpliwym wydaje się uznanie za decydujące twierdzenia, iż im mniejsza wartość wskaźnika tym wyższa aktywność organów gminy.

Analogicznie do analizy pierwszej interpretacji wskaźnika samofinansowania, poniżej rozwinęto również drugą ze wskazanych ścieżek interpretacyjnych. W tym przypadku wysoka wartość wskaźnika, określając poziom bezpieczeństwa finansowego gminy, jest korzystna w odniesieniu do oceny jej kondycji finansowej. Podkreślić jednak należy, że ocena kondycji finansowej nie jest przedmiotem analizy, którym jest aktywność. Zatem wysoka wartość wskaźnika decyduje o wysokim stopniu finansowania inwestycji z własnych środków, mniej natomiast ze źródeł zewnętrznych (co jest bezpieczne z punktu widzenia finansów lokalnych). Uzupełniając te wyjaśnienia zauważyć należy, że istotna część środków unijnych funkcjonuje na zasadzie refundacji kosztów, co powoduje konieczność korzystania z zewnętrznych źródeł finansowych w celu finansowania inwestycji. Zatem, jeżeli gmina finansuje inwestycje z własnych środków oznacza to, że nie dąży pełnego wykorzystania dostępnych źródeł finansowych, a tym samym rozwoju jednostki lokalnej. Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia w odniesieniu do wskaźnika samofinansowania zdecydowano, że zostanie od przedstawiony, ale nie będzie uwzględniany w końcowej ocenie aktywności gmin Sądeckich. Zestawienie informujące o kształtowaniu się omawianego wskaźnika w gminach Sądeckich w latach 2009-2012 zawiera Tab.10. Ze względu na informacyjny charakter zestawienia prezentowane jednostki zostały uszeregowane w sposób alfabetyczny.

Tab. 10 Wskaźnik samofinansowania i dynamika zmian w tym zakresie w latach 2010-2012

L.p.	Gmina	2010		2011		2012	
		Wielkość wskaźnika	Dynamika	Wielkość wskaźnika	Dynamika	Wielkość wskaźnika	Dynamika
1.	Chełmiec	1,27	1,28	0,87	0,69	1,15	1,32
2.	Gródek n/Dunajcem	1,22	1,47	0,63	0,52	0,79	1,25
3.	Grybów	1,05	1,04	0,78	0,74	1,13	1,45
4.	Grybów (miasto)	1,07	1,39	0,80	0,75	0,86	1,08
5.	Kamionka Wielka	0,55	0,58	0,60	1,09	0,80	1,33
6.	Korzenna	0,93	0,85	1,25	1,34	1,24	0,99
7.	Krynica Zdrój	1,04	1,60	0,70	0,67	0,61	0,87
8.	Łabowa	0,74	0,33	0,87	1,18	2,03	2,33
9.	Łącko	0,76	1,07	0,80	1,05	1,48	1,85
10.	Łososina Dolna	0,55	0,63	0,59	1,07	0,87	1,47
11.	Muszyna	0,70	0,93	1,00	1,43	1,01	1,01
+12.	Nawojowa	0,64	0,67	0,85	1,33	1,74	2,05
13.	Nowy Sącz	0,58	0,87	1,33	2,29	1,08	0,81
14.	Piwniczna Zdrój	0,29	0,21	0,72	2,48	0,62	0,86
15.	Podegrodzie	0,39	0,33	0,84	2,15	0,99	1,18
16.	Rytko	0,50	0,30	0,55	1,10	0,32	0,58
17.	Stary Sącz	1,02	0,78	0,78	0,76	0,98	1,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Z Tab. 1 wynika, że w roku 2012, wartość wskaźnika samofinansowania kształtowała się w przedziale od 0,32 do 2,03. Należy przypomnieć, że w roku poprzednim przedział ten wynosił od 0,55 do 1,25.

Należy zauważyć, iż problemy z interpretacją omawianego wskaźnika determinują rezygnację z oceny uzyskanych wyników, gdyż nie można jednoznacznie stwierdzić, czy wysoka wartość wskaźnika jest stanem pożądanym czy wręcz odwrotnie.

9. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia

Obsługa długu jednostek samorządu terytorialnego obejmuje wydatki związane z odsetkami i innymi wymagalnymi do zapłaty kosztami od zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz ewentualne dyskonto od emisji papierów wartościowych przypadających na rok budżetowy.

Różnica między dochodami ogółem i wydatkami bieżącymi (bez obsługi długu) powiększona o kwoty przychodów z tytułu nadwyżki budżetowej z roku poprzedniego i wolnych środków, stanowi pulę środków, która może być rozdysponowana na dwa cele, w następującej kolejności: spłatę i obsługę długu oraz inwestycje. Im więcej środków finansowych jest przeznaczona na spłatę długu i jego obsługę, tym mniej na nowe inwestycje.

Wykorzystany w ocenie aktywności gmin Sądecczyzny skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia, został wyznaczony na podstawie ilorazu wygenerowanych w ciągu roku przez daną jednostkę wydatków o charakterze majątkowym oraz poniesionych wydatków na obsługę zadłużenia. Według przyjętej interpretacji, wyższą wartość skorygowanego wskaźnika wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia, ocenia się jako większą aktywność analizowanej jednostki.

Tab.11 Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika
1.	Grybów	0,1500
2.	Korzenna	0,1473
3.	Chelmiec	0,1469
4.	Stary Sącz	0,1463
5.	Podegrodzie	0,1421
6.	Nawojowa	0,1400

L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Korzenna	1,0048
2.	Grybów	1,0000
3.	Chelmiec	0,9978
4.	Podegrodzie	0,9870
5.	Stary Sącz	0,9858
6.	Łososina Dolna	0,9856

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Najwyższą wartość skorygowanego wskaźnika relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia osiągnęła w 2012 roku gmina Grybów (0,1500). Kolejne miejsce w klasyfikacji zajęła gmina Korzenna, której wartość wskaźnika w 2012 roku wynosiła 0,1473 i była niewiele wyższa od wartości wskaźników dwóch kolejnych gmin: Chelmea (0,1469) oraz Starego Sącza (0,1463). Piąte i szóste miejsce w rankingu zajęły kolejno gminy: Podegrodzie oraz Nawojowa.

Dokonując oceny kształtowania się wartości skorygowanego wskaźnika relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia za lata 2008-2012 należy zauważyć, że od 2009 roku pozycję lidera w klasyfikacji zajmuje niezmiennie gmina Grybów z wynikiem 0,1500, wykazując tym samym najwyższą aktywność tej gminy w stosunku do pozostałych analizowa-

nych jst. Warto zauważyć, że po raz pierwszy w „pierwszej szóstce” znalazła się gmina Korzenna, która w poprzednich latach (2008-2011) nie zakwalifikowała się do grona liderów w rankingu. Relatywnie na podobnym poziomie, pod względem wartości skorygowanego wskaźnika relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia, utrzymuje się niezmiennie od 2009 roku również gmina Chełmiec, która zajęła w 2012 roku trzecią pozycję w klasyfikacji. Z kolei gmina Stary Sącz zajmuje miejsce w „pierwszej szóstce” od 2010 roku. W 2012 roku wysokość omawianego wskaźnika zakwalifikowała tę jednostkę (podobnie, jak w 2010 roku) na czwarte miejsce w rankingu. Na uwagę zasługują także dwie pozostałe jst: Podegrodzie oraz Nawojowa, które „zamieniły się miejscami” w odniesieniu do poprzedniego (2011) roku.

Analizując dynamikę zmian dla omawianego wskaźnika, należy zauważyć, iż największy wskaźnik przyrostu odnotowano w 2012 roku dla gminy Korzenna (1,0048), co pozwoliło tej jst znaleźć się w „czołówce rankingu” po raz pierwszy w analizowanym okresie (2008-2012), o czym wspomniano już we wcześniejszych rozważaniach. Drugą pozycję pod względem wskaźnika dynamiki dla skorygowanego wskaźnika relacji wydatków majątkowych, do wydatków na obsługę zadłużenia zajęło miasto Grybów, dla którego wskaźnik w 2012 roku był taki sam jak w roku poprzednim (2011) i wynosił 1,00. Warto wspomnieć jednocześnie, że gmina Korzenna oraz miasto Grybów były w 2012 roku jedynymi jednostkami, których skorygowany wskaźnik wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia nie zmniejszył się. Kolejne miejsca w klasyfikacji pod względem dynamiki zmian omawianego wskaźnika zajęły kolejno gminy: Chełmiec, Podegrodzie, Stary Sącz oraz Łososina Dolna, w odniesieniu do których wskaźniki dynamiki kształtowały się na poziomie bliskim 0,99. Pomimo, iż gminy te znalazły się w czołówce miejsc w rankingu, należy zauważyć niepokojące tendencje w stosunku do lat ubiegłych. Otóż analiza poprzednich lat (2008-2011) wykazała, że wartości wskaźnika relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia dla wymienionych jednostek wskazywały na tendencję wzrostową do roku 2011, a w ostatnim analizowanym okresie (2012 rok) – zmniejszyły się o około 0,1. Takie tempo zmian może sygnalizować pojawienie się niebezpieczeństwa zmniejszenia aktywności tych gmin w kolejnych latach.

10. Wskaźnik zadłużenia (60%) oraz wskaźnik obsługi długu (15%)

Jednostki samorządu terytorialnego w celu realizacji zadań mogą zaciągać zobowiązania. W celu zabezpieczenia finansów publicznych ustawodawca określa granice w zaciąganiu kredytów i pożyczek. Łączna kwota długu na koniec rok budżetowego nie może przekroczyć 60% wykonanych dochodów jednostki. Ponadto ustawodawca wskazał, iż łączna kwota przypadających w danym roku budżetowym: spłat rat kredytów i pożyczek wraz z odsetkami, wykup papierów wartościowych wraz z należnymi odsetkami i dyskontem, potencjalnych kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń gwarancji nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego⁵.

5

Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 o finansach publicznych, Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, Art. 169.

Natomiast, gdy relacja państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto (PKB) przekroczy 55%, dopuszczalne zadłużenie obniża się do 12% z wyjątkiem zobowiązań zaciągniętych przed ogłoszeniem tej relacji⁶.

Ustawodawca określił, iż wydatki na obsługę zadłużenia nie mogą przekroczyć 15% dochodów planowanych⁷. Do wydatków na obsługę zadłużenia zalicza się spłaty kapitału wraz z odsetkami oraz potencjalne spłaty wynikające z wystawionych gwarancji i poręczeń.

Równocześnie wielkości wskaźników uzyskane przez poszczególne jednostki nie stanowią podstawy porównań wartościujących (lepszy-gorszy), ze względu na przyjęty sposób oceny wskazujący, że dopóki wartości poszczególnych wskaźników mieszczą się w przyjętych limitach, sytuację jednostki należy traktować jako stabilną. Z punktu widzenia celu opracowania niemożliwym jest więc wykorzystanie któregokolwiek ze „wskaźników zadłużenia” do oceny działalności władz lokalnych. Wartości wskaźników właściwe dla wszystkich 17 gmin Sądecczyny (ujętych alfabetycznie) zostały zaprezentowane więc w Tab. 12-13 w celach wyłącznie informacyjnych.

Tab.12 Wskaźnik zadłużenia (w %) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika (w %)	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Chełmiec	9,27	1.	Chełmiec	1,48
2.	Gródek n/Dunajcem	40,86	2.	Gródek n/Dunajcem	1,59
3.	Grybów	0,00	3.	Grybów	-
4.	Grybów (miasto)	26,04	4.	Grybów (miasto)	1,08
5.	Kamionka Wielka	19,33	5.	Kamionka Wielka	1,10
6.	Korzenna	2,45	6.	Korzenna	0,67
7.	Krynica-Zdrój	50,33	7.	Krynica-Zdrój	1,59
8.	Łabowa	27,79	8.	Łabowa	0,88
9.	Łącko	40,48	9.	Łącko	1,03
10.	Łososina Dolna	28,65	10.	Łososina Dolna	1,16
11.	Muszyna	49,03	11.	Muszyna	0,98
12.	Nawojowa	7,19	12.	Nawojowa	0,52
13.	Nowy Sącz	22,04	13.	Nowy Sącz	1,06
14.	Piwniczna-Zdrój	48,53	14.	Piwniczna-Zdrój	1,50
15.	Podegrodzie	13,59	15.	Podegrodzie	0,90
16.	Rytko	71,13	16.	Rytko	1,82
17.	Stary Sącz	6,51	17.	Stary Sącz	3,11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

6 Tamże.

7 Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 o finansach publicznych, ... op.cit., art. 170.

Dokonując analizy wskaźnika należy zauważyć, iż gmina Grybów nie wykazuje zadłużenia. Gminy, w których wskaźnik nie przekroczył 10% to gmina Chełmiec, Korzenna, Nawojowa oraz Stary Sącz. Wskaźnik ten przybierał najwyższe wielkości w gminie Rytró, Krynica-Zdrój, Muszyna oraz Piwniczna Zdrój.

Najbardziej niepokojącą tendencją o odniesieniu do wskaźnika obsługi zadłużenia w analizowanych jednostkach zauważa się w gminie Rytró, gdzie wielkość zadłużenia w 2012 roku stanowiła aż 71,13% dochodów tej jednostki (była o 11,13% większa, niż dopuszczalna wartość). Dla porównania – w latach 2008-2011 wskaźnik zadłużenia tej jednostki nie przekraczał poziomu 39,18%. Należy jednak pamiętać, iż obecnie określenie bezpiecznej wartości zadłużenia do poziomu 60% nie uwzględnia charakteru oraz wielkości jst, jak również ich faktycznego potencjału ekonomicznego (co ulegnie istotnym zmianom od 2014 roku). Kolejną jednostką o wysokim, aczkolwiek nieprzekraczającym wartości „bezpiecznej” wskaźniku zadłużenia była w 2012 roku gmina Krynica-Zdrój (50,33), której wartość wskaźnika zadłużenia zwiększyła się: o 18,67% w stosunku do 2011 roku, o 30,6% w odniesieniu do 2010 roku, o 25,23% w porównaniu z 2009 rokiem oraz o 38,33% w stosunku do roku 2008. Niewiele niższym wskaźnikiem zadłużenia od Krynicy-Zdrój charakteryzowała się w 2012 roku gmina Muszyna (49,03%). W porównaniu jednak z rokiem 2011 (kiedy omawiany wskaźnik wynosił 50,16%), zauważa się niewielką tendencję spadkową, co świadczy o zmniejszeniu zadłużenia w tej jednostce. Od 2010 roku obserwuje się natomiast wzrost wskaźnika zadłużenia w gminie Piwniczna-Zdrój. W ostatnim analizowanym okresie (2012) wynosił on 48,53% i był o 45% wyższy od najniższego wskaźnika zadłużenia odnotowanego dla tej jednostki w 2009 roku.

Można zauważyć, iż największą dynamiką tego wskaźnika cechuje się gmina i miasto Stary Sącz, pomimo że wskaźnik zadłużenia dla tej jednostki znajduje się w 2012 roku na stosunkowo niskim poziomie.

Tab.13 Wskaźnik obsługi długu (w %) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika (w %)
1.	Chelmiec	1,72
2.	Gródek n/Dunajcem	8,15
3.	Grybów	0,00
4.	Grybów (miasto)	1,23
5.	Kamionka Wielka	6,64
6.	Korzenna	1,01
7.	Krynica-Zdrój	5,00
8.	Łabowa	7,62
9.	Łącko	11,77
10.	Łososina Dolna	3,89
11.	Muszyna	15,90
12.	Nawojowa	9,43
13.	Nowy Sącz	6,63
14.	Piwniczna-Zdrój	5,22
15.	Podegrodzie	10,77
16.	Rytro	9,73
17.	Stary Sącz	1,69

L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Chelmiec	0,84
2.	Gródek n/Dunajcem	2,58
3.	Grybów	-
4.	Grybów (miasto)	0,10
5.	Kamionka Wielka	1,04
6.	Korzenna	0,88
7.	Krynica-Zdrój	1,68
8.	Łabowa	1,17
9.	Łącko	0,82
10.	Łososina Dolna	1,64
11.	Muszyna	0,97
12.	Nawojowa	1,32
13.	Nowy Sącz	0,57
14.	Piwniczna-Zdrój	0,30
15.	Podegrodzie	5,09
16.	Rytro	1,14
17.	Stary Sącz	2,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Gminy powiatu nowosądeckiego oraz miasto Nowy Sącz, w odniesieniu do wskaźnika obsługi długu (podobnie, jak w przypadku wskaźnika zadłużenia), charakteryzowały się znacznym zróżnicowaniem w każdym analizowanym okresie (2008-2012). Wartość omawianego wskaźnika mieściła się bowiem w przedziałach: 1,01% – 15,90%. Jednostką, która w 2012 roku przeznaczała najmniejszą część planowanych dochodów budżetowych na spłatę rat kredytów i pożyczek, odsetek od zaciągniętych zobowiązań, wykup papierów wartościowych, jak również kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji, była gmina Korzenna (1,01%). Warto zauważyć, że w każdym badanym roku wartość wskaźnika obsługi długu dla tej jednostki nie przekraczała wartości 1,7% (przy dopuszczalnej 15%). Gminą, która charakteryzowała się w ostatnim (2012 roku) najwyższą wartością wskaźnika (przekraczając maksymalny poziom o 0,9%) okazała się Muszyna z wynikiem 15,90%. Świadczy to o zbyt wysokiej kwocie (przekraczającej 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów ogółem), którą omawiana gmina przeznaczona na spłatę zadłużenia. Aczkolwiek wskaźnik obsługi długu dla tej jednostki zmniejszył się w stosunku do poprzedniego (2011) roku. Wynosił wówczas 16,38%, przekraczając dopuszczalną wartość o 1,38%. Można zatem przypuszczać, że gmina Muszyna podjęła działania prowadzące do zmniejszenia udziału planowanych dochodów w spłacie zadłużenia omawianej jst. Warto nadmienić, że poza Muszyną,

pozostałe analizowane jednostki (pomimo znacznego zróżnicowania) osiągały wartość wskaźnika obsługi długu zdecydowanie niższą od dopuszczalnych przez prawo limitów.

Analizując dynamikę zmian wskaźnika obsługi długu można zaobserwować, iż najniższy przyrost omawianego wskaźnika w 2012 roku odnotowano w Grybowie (mieście), dla którego wskaźnik przyrostu wynosił zaledwie 0,1. Wskazywał on sukcesywnie tendencję spadkową w odniesieniu do poprzednich lat (2008-2011). Można także zaobserwować, że najkorzystniejszym z punktu widzenia zmniejszenia wartości wskaźnika obsługi długu był dla tej gminy właśnie 2012 rok. Wskaźnik obsługi długu dla tej gminy zmniejszył się wówczas o 0,9.

Niepokojącą natomiast tendencję można zaobserwować w odniesieniu do gminy Podegrodzie, której wartość wskaźnika obsługi długu wzrosła w 2012 roku w stosunku do 2011 aż pięciokrotnie (z 2,12 do 10,77). Niemniej jednak nawet taki wzrost wskaźnika nie powoduje, że w tej gminie zbyt dużą część planowanych dochodów budżetowych przeznacza się na obsługę zadłużenia.

11. Indywidualny wskaźnik zadłużenia (IWZ)

Zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych (art. 243), począwszy od 2014 roku, w każdym roku budżetowym, dla każdej jednostki samorządu terytorialnego obliczany będzie indywidualny wskaźnik zadłużenia. Wprowadzenie tego rozwiązania służy dwóm istotnym celom. Pierwszy polega na zniesieniu ograniczenia wiążącego jst, dla których zaciąganie nawet dość znacznych zobowiązań finansowych mogłoby być instrumentem bezpiecznej polityki rozwojowej. Drugi to zdyscyplinowanie tych jednostek, którym wysokie obciążenie dochodów spłatami zobowiązań nakazuje dużą ostrożność przy zaciąganiu nowych kredytów i pożyczek czy też emisji papierów wartościowych.

Warto jednak podkreślić, iż mimo istotnego założenia, którym jest zróżnicowanie poziomu zadłużenia poszczególnych jednostek samorządu, sam wskaźnik – od samego początku – poddawany jest dość ostrej krytyce, zwłaszcza w środowiskach samorządowych. Jako jeden z podstawowych mankamentów planowanego rozwiązania uznaje się odwoływanie tylko i wyłącznie do wielkości historycznych, które mogą błędnie wskazywać na lepszą sytuację jednostki, a tym samym umożliwiać zaciąganie większych zobowiązań, niż jednostka w rzeczywistości będzie w stanie udźwignąć (przykładowo ze względu na kryzys gospodarczy i istotną zmianę uwarunkowań makroekonomicznych).

Indywidualny wskaźnik zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego wskazuje, że w każdym roku budżetowym, wartość spłaty zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek powiększonych o koszty ich obsługi do dochodów ogółem nie będzie mogła przekroczyć średniej arytmetycznej z obliczonej dla trzech ostatnich lat relacji sumy dochodów bieżących i dochodów ze sprzedaży majątku pomniejszonej o wydatki bieżące, do dochodów ogółem. (Wzór 1).

Wzór 1

$$\frac{(R! O)}{D} \# \frac{1}{3} \left(\frac{(Db_{n-1}! Sm_{n-1} " Wb_{n-1})}{D_{n-1}} ! \frac{(Db_{n-2}! Sm_{n-2} " Wb_{n-2})}{D_{n-2}} ! \frac{(Db_{n-3}! Sm_{n-3} " Wb_{n-3})}{D_{n-3}} \right)$$

gdzie:

- **R** – planowana na rok budżetowy łączna kwota z tytułu spłaty rat kredytów i pożyczek oraz wykupów papierów wartościowych przeznaczonych na finansowanie planowanego deficytu budżetu, spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań, wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu UE, a także na finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych,
- **O** – planowane na rok budżetowy odsetki od kredytów i pożyczek zaciągniętych na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu, finansowanie planowanego deficytu budżetu, spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań, wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz na finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych, a także odsetki i dyskonto od papierów wartościowych emitowanych na te cele oraz spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji,
- **D** – dochody ogółem budżetu w danym roku budżetowym,
- **Sm** – dochody ze sprzedaży majątku,
- **Wb** – wydatki bieżące,
- **n** – rok budżetowy, na który ustalana jest relacja,
- **n-1** – rok poprzedzający rok budżetowy, na który ustalana jest relacja,
- **n-2** – rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata,
- **n-3** – rok poprzedzający rok budżetowy o trzy lata.

Na podstawie Wzoru 1 można wskazać, że do zobowiązań ujmowanych w obliczeniu IWZ zalicza się przypadające w danym roku budżetowym spłaty:

- rat kredytów i pożyczek oraz wykupów papierów wartościowych przeznaczonych na finansowanie planowanego deficytu budżetu jst,
- zobowiązań dłużnych zaciąganych na spłatę wcześniejszych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz pożyczek i kredytów,
- zobowiązań dłużnych zaciągniętych w celu wyprzedzającego finansowania działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej,
- rat kredytów i pożyczek oraz wykupów papierów wartościowych przeznaczonych na finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych ujętych w wieloletniej prognozie finansowej,
- odsetek od wszystkich kredytów i pożyczek, łącznie z zaciągniętymi na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jst, a także odsetek i dyskont od papierów wartościowych.

Do łącznej kwoty przypadającej w danym roku budżetowym wartości wykupu długu dodaje się również potencjalne spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń oraz gwarancji. Dołącza się ponadto przypadające do spłaty w tym samym roku budżetowym kwoty zobowiązań związku współtworzonego przez daną jednostkę samorządu terytorialnego.

Wartość indywidualnego wskaźnika zadłużenia będzie zależeć od wielkości dochodów osiągniętych przez jednostkę samorządu terytorialnego, od kwoty uzyskiwanych przez nią dochodów ze sprzedaży mienia, a także od skali wydatków ponoszonych na działalność bieżącą. Oznacza to, że tylko wpływając na te czynniki, jest będą mogły oddziaływać na dopuszczalny prawem poziom własnego zadłużenia. Obecny poziom dochodów jest ukształtował się przez wiele lat i jeśli ulega zmianom, to wynikają one zazwyczaj ze stanu koniunktury.

Tab.14 Indywidualny wskaźnik zadłużenia

L.p.	Gmina	Wskaźnik obsługi długu (w %)	Indywidualny wskaźnik zadłużenia (w %)	Dynamika
1.	Chelmiec	1,72	18,04	1,01
2.	Gródek n/Dunajcem	8,15	9,91	0,78
3.	Grybów	0,00	14,41	0,99
4.	Grybów (miasto)	1,23	5,96	0,73
5.	Kamionka Wielka	6,64	8,19	0,74
6.	Korzenna	1,01	14,30	1,08
7.	Krynica Zdrój	5,00	14,26	0,93
8.	Łabowa	7,62	6,36	1,01
9.	Łącko	11,77	11,00	0,92
10.	Łososina Dolna	3,89	10,25	0,77
11.	Muszyna	15,90	11,59	0,82
12.	Nawojowa	9,43	14,98	1,09
13.	Nowy Sącz	6,63	6,05	1,00
14.	Piwniczna Zdrój	5,22	3,85	0,75
15.	Podegrodzie	10,77	10,34	0,78
16.	Rytko	9,73	4,30	0,40
17.	Stary Sącz	1,69	14,10	0,75

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Analogicznie jak w latach poprzednich, nie do oceny, lecz w celach informacyjnych, wartości wskaźnika, wyliczone dla badanych gmin Sądeckiej, zostały zestawione z wartościami wskaźnika obsługi długu. Uzyskane wyniki indywidualnego wskaźnika zadłużenia przedstawione w tabeli mieszczą się w przedziale od 3,85 do 18,04.

Kształtowanie się wybranych wskaźników w gminach Sądecczyzny w latach 2011-2012

Wskaźnik	Dynamika										Liczba korzystnych zmian
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Chełmec	●	●	↑	↑	↑	↑	↑	↓	↓	↑	6
Gródek	↑	↑	↑	↑	↓	↓	↑	↓	↓	↓	5
Grybów – g	↑	↑	↓	↑	↑	↑	↑	●	●	●	6
Grybów – m	↑	↑	↓	↑	↑	↑	↓	↓	↓	↑	6
Kamionka W.	↑	↑	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	2
Korzenna	↓	↓	↓	↓	●	↑	↑	↑	↑	↑	5
Krynica-Zdrój	↓	↓	↑	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	1
Łabowa	↑	↑	↑	↑	↓	↓	↓	↓	↑	↓	5
Łącko	↓	↓	●	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↑	1
Łososina D.	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↓	↓	↓	7
Muszyna	↓	↓	↓	↓	↑	↑	↑	↓	↑	↑	5
Nawojowa	●	↑	↑	↑	↓	↓	↑	↓	↑	↓	5
Nowy Sącz	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↑	1
Piwniczna -Z.	↓	↓	●	↑	↑	↑	↑	↓	↓	↑	5
Podegrodzie	↓	↓	↑	↑	●	↑	↑	↓	↑	↓	5
Rytro	↑	↑	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	2
Stary Sącz	↓	↓	↑	↑	↓	↓	↑	↓	↓	↓	3
Liczba zmian	↑	7	8	8	10	6	8	10	1	5	7
	↓	8	8	7	7	9	9	7	15	11	9
	●	2	1	2	-	2	-	-	1	1	1
Legenda											
Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących										1	
Nadwyżka operacyjna per capita										2	
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem										3	
Dochody własne per capita										4	
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem										5	
Wydatki inwestycyjne per capita										6	
Środki unijne per capita										7	
Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia										8	
Wskaźnik zadłużenia										9	
Wskaźnik obsługi zadłużenia										10	
Zmiana korzystna										↑	
Zmiana niekorzystna										↓	
Brak zmiany										●	

Źródło: opracowanie własne.

IV. Uogólniona ocena aktywności gmin Sądeckich za rok 2012

Do wyznaczania syntetycznej oceny aktywności gmin Sądeckich, wykorzystano następujące wskaźniki szczegółowe wraz z odpowiadającymi im wskaźnikami dynamiki:

1. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących.
2. Nadwyżka operacyjna per capita.
3. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem.
4. Dochody własne per capita.
5. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem.
6. Wydatki majątkowe per capita.
7. Środki unijne per capita.
8. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia.

Metodyka oceny uogólnionej bazuje na sumie wartości wymienionych wskaźników częściowych w odniesieniu do każdej gminy. Jednocześnie przyjęto ścieżkę dwustopniowej oceny aktywności gmin.

Pierwszy etap stanowi ocena w trzech modułach – generowanie dochodów, inwestycje, dynamika. W tym przypadku skatalogowano gminy, które zajmują sześć pierwszych miejsc w każdej z trzech podgrup. W ramach pierwszego modułu zestawiono wskaźniki dochodowe (cechy nr 1-4), moduł drugi obejmuje wskaźniki inwestycyjne (cechy nr 5-8), natomiast moduł trzeci zawiera wskaźniki dynamiki (cechy nr 1-8). Wyjaśnić należy, iż dwa pierwsze moduły zawierają po cztery wskaźniki, natomiast moduł trzeci aż osiem wskaźników. Dlatego zdecydowano się, by sumę punktów podgrupy trzeciej skorygować wskaźnikiem 4/8, tak by każdy z modułów w jednakowy sposób wpływał na ostateczny wynik.

Natomiast drugi etap to sumowanie uzyskanych punktów w ramach trzech wymienionych modułów, będąc zarazem główną oceną końcową. Tu również w odniesieniu do modułu trzeciego dotyczącego dynamiki sumę punktów korygowano wskaźnikiem 4/8, tak by każdy moduł jednakowo wpływał na ostateczną ocenę. Mając na uwadze pierwszą część oceny, czyli prezentację wyników w modułach, warto zauważyć, że maksymalna wartość wskaźnika w ramach każdego modułu wynosi 68 (17 punktów x 4 wskaźniki szczegółowe). Wyniki ocen w podgrupach zaprezentowano w Tab.16.

Tab.16 Oceny cząstkowe (w modułach)

L.p.	Gmina	Generowanie dochodów	L.p.	Gmina	Inwestycje	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Chelmiec	58	1.	Piwniczna-Zdrój	59	1.	Łososina Dolna	53
2.	Nawojowa	53	2.	Krynica-Zdrój	54	2.	Chelmiec	52
3.	Stary Sącz	46	3.	Grybów (miasto)	51	3.	Grybów	51
4.	Krynica-Zdrój	41	4.	Nawojowa	47	4.	Podegrodzie	47
	Podegrodzie		5.	Muszyna	46	5.	Grybów (miasto)	46
6.	Łososina Dolna	39	6.	Grybów	45	6.	Stary Sącz	42

Źródło: opracowanie własne.

Liderem w module „generowania dochodów” w 2012 roku okazała się gmina Chelmiec z wynikiem 58 punktów. Gmina ta zdobyła o 5 punktów więcej niż w poprzedniej edycji rankingu, co pozwoliło jej na awans z trzeciego miejsca. Warto zaznaczyć, że do zdobycia pierwszego miejsca w tym module wystarczyła ta sama liczba punktów co przed rokiem. Kolejną pozycję pod względem „generowania dochodów” w 2012 roku zajęła gmina Nawojowa z wynikiem 53 punktów. Awansowała tym samym o dwa miejsca w rankingu zdobywając 3 punkty więcej niż w 2011 roku. Gmina Stary Sącz zajęła trzecią lokatę z wynikiem 46 punktów. Poprawa pozycji o 2 punkty w stosunku do roku poprzedniego (2011) skutkuje awansem o dwa miejsca w rankingu. Kolejne gminy to Krynica-Zdrój i Podegrodzie (obie gminy uzyskały wynik 41 punktów) oraz Łososina Dolna (39 punktów).

Analizując lata 2011-2012 można zauważyć, że do grona liderów w tym module dołączyły gminy Podegrodzie i Łososina Dolna eliminując z tej grupy Muszynę i Nowy Sącz. Pozostałe gminy od lat niezmiennie są w czołówce w zakresie generowania dochodów.

Inwestycje to istotny czynnik wpływający na wzrost gospodarczy regionu. Rozmieszczenie inwestycji na terenie kraju, województwa czy powiatu jest zróżnicowane, zależy bowiem od szeroko pojętego otoczenia inwestora, a zwłaszcza cech demograficznych. Istotnym czynnikiem rozwoju gminy, który decyduje o przyszłości, jest więc jej aktywność inwestycyjna.

W obszarze aktywności inwestycyjnej gmin Sądeckich pierwsze miejsce zajęła gmina Piwniczna-Zdrój zdobywając 59 punktów. Zdobyte 15 punktów więcej niż w roku poprzednim pozwoliło jej na awans z piątego miejsca. Drugie miejsce zajęła gmina Krynica-Zdrój uzyskując 54 punkty. Warto tu zaznaczyć, że Krynica-Zdrój straciła pozycję lidera w tym module, tracąc 5 punktów w stosunku do poprzedniego (2011) roku. Trzecią lokatę uzyskało miasto Grybów (również trzecie miejsce w 2011 roku). Kolejne lokaty uzyskały gminy Nawojowa, Muszyna oraz Grybów.

Analizując wyniki w module „dynamika” obserwuje się, iż pierwsze miejsce w roku 2012 zajęła gmina Łososina Dolna, osiągając 53 punktów na możliwe 68. Należy zaznaczyć, że w roku wcześniejszym (2011) gmina ta nie zaliczała się do grona liderów omawianego modułu.

W bieżącej ocenie (2012) 52 punkty zdobyła gmina Chełmiec, co zapewniło jej drugą lokatę w klasyfikacji. Jednocześnie należy podkreślić, iż jest to powrót tej gminy do liderów klasyfikacji po 2009 roku. Wówczas gmina Chełmiec zajęła pierwsze miejsce.

Na miejscu trzecim uplasowała się gmina Grybów zdobywając 51 punktów. Kolejne miejsca zajęły gminy: Podegrodzie (47 punktów), miasto Grybów (46 punktów) oraz Stary Sącz (42 punkty). Moduł „dynamika” cechuje się największymi zmianami w stosunku do poprzedniego roku. W gronie liderów pozostała jedynie gmina Podegrodzie. Pozostałe pięć gmin nie było w gronie liderów tego modułu w 2011 roku.

Prezentując wyniki drugiej części, czyli oceny uogólnionej, trzeba przypomnieć, iż jest ona prostą agregacją ocen w ramach trzech modułów. Tab.17 prezentuje ostateczne wyniki oceny aktywności gmin Sądeckizny w roku 2012, natomiast Tab.18 pokazuje kształtowanie się tej oceny na przestrzeni lat 2008-2012.

Tab. 17 Uogólniona ocena aktywności gmin Sądeckizny w roku 2012

L.p.	Gmina	Ocena końcowa
1.	CHEŁMIEC	148
2.	NAWOJOWA	130
3.	PODEGRODZIE	128
4.	GRYBÓW	127
5.	PIWNICZNA-ZDRÓJ	125
	STARY SĄCZ	

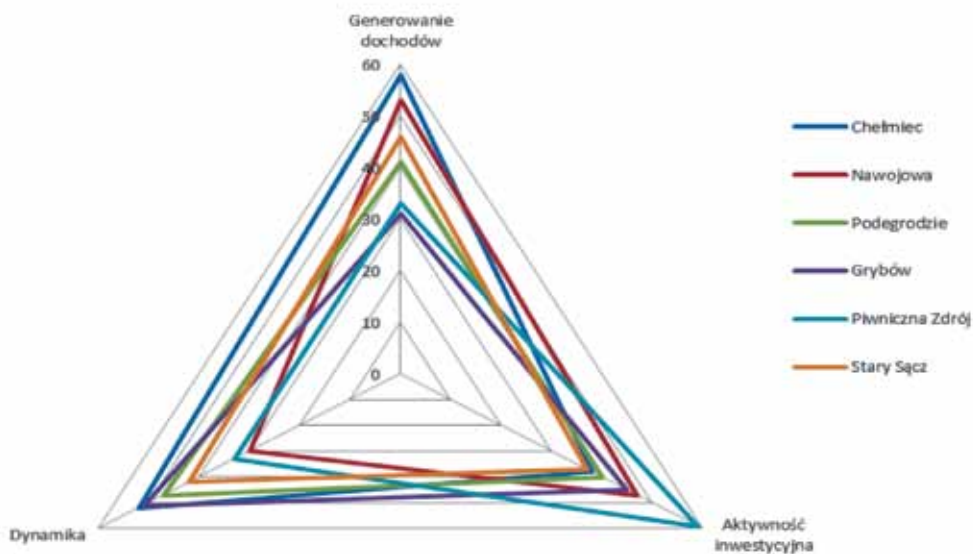
Źródło: opracowanie własne.

W roku 2012 najbardziej aktywną jednostką lokalną na Sądeckiznie była gmina Chełmiec, która uzyskała ocenę końcową 148 punktów. Poprzednio Chełmiec był wśród liderów rankingu w 2009 roku (drugie miejsce). Drugą pod względem wartości oceny końcowej jest gmina Nawojowa, której ocena końcowa wynosi 130 punktów. W tym przypadku, warte zauważenia jest, że gmina ta jest w czołowej „szóstce” od 2009 roku. W latach 2009 – 2010 zajmowała czwartą lokatę,

a od 2011 roku plasuje się drugiej pozycji. Miejsce trzecie przypadło gminie Podegrodzie (128 punktów). Jest to powrót tej jednostki do grona liderów – w 2008 roku gmina ta zdobyła również trzecie miejsce (137 punkty). Gmina Grybów zajęła czwarte miejsce zdobywając 127 punktów. Jest to dla tej jednostki powrót do czołówki rankingu – w 2010 roku Grybów zajmował szóstą lokatę. Piąte miejsce przypadło gminie Piwniczna-Zdrój oraz gminie Stary Sącz (125 punktów). Piwniczna-Zdrój po raz pierwszy pojawiła się wśród liderów rankingu, natomiast Stary Sącz awansował do „pierwszej szóstki” zestawienia po 2008 roku (wówczas zajął drugą lokatę).

Analizę zamyka graficzne przedstawienie wpływu poszczególnych komponentów (modułów) na ostateczny wynik najbardziej aktywnych gmin Sądeckich w 2012 roku (Rys.1).

Rys.1 Graficzna ilustracja komponentów oceny

Źródło: opracowanie własne.

V. Uogólniona ocena aktywności gmin Sądeckich w latach 2008-2012

W celu porównania wyników aktywności gmin Sądeckich w okresie pięcioletnim oraz ich wnikliwej interpretacji, dokonano uogólnionej oceny uzyskanych przez badane jednostki - wyników aktywności w poszczególnych latach (Tab. 18).

Tab. 18 Wskaźniki uogólnionej oceny aktywności samorządów w latach 2008-2012

Miejsce	2008		2009		2010		2011		2012	
	Gmina	Ocena końcowa	Gmina	Ocena końcowa	Gmina	Ocena końcowa	Gmina	Ocena końcowa	Gmina	Ocena końcowa
1.	Krynica-Z	162	Muszyna	166	Krynica-Z	156	Krynica-Z	150	Chelmiec	148
2.	Stary Sącz	153	Chelmiec	162	Grybów (m)	135	Nawojowa	140	Nawojowa	130
3.	Podegrodzie	137	Krynica-Z	154	Muszyna		Rytro	130	Podegrodzie	128
4.	Łososina D	128	Nawojowa	137	Nawojowa	126	Grybów (m)	123	Grybów	127
5.	Grybów (m)	126	Gródek n/D	132	Łabowa	123	Muszyna	121	Piwniczna-Z	125
6.	Rytro	123	Korzenna	122	Grybów	122	Korzenna	120	Stary Sącz	
	Kamionka W									

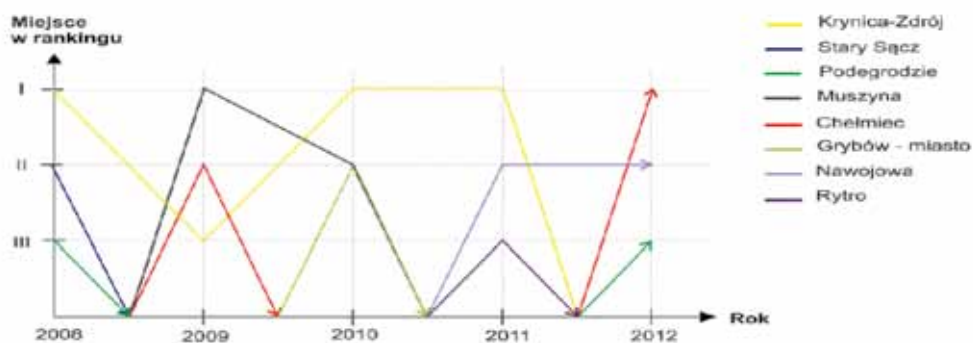
Źródło: opracowanie własne.

Jak wspomniano we wcześniejszych rozważaniach, gminą uważaną za najbardziej aktywną jednostkę w ostatnim analizowanym okresie (2012 rok) był Chelmiec, który wrócił do grona liderów rankingu. Ocena końcowa dla tej gminy w ostatnim analizowanym okresie pozwoliła tej jednostce znaleźć się na pierwszej pozycji w klasyfikacji. Z kolei gmina Nawojowa, która w rankingu za rok 2012 (podobnie, jak w 2011) objęła drugą lokatę w klasyfikacji – awansowała z miejsca trzeciego na którym plasowała się w latach 2009-2010. Podobnie jak Chelmiec, również gmina Podegrodzie powróciła do grona liderów rankingu w 2012 roku, obejmując trzecią lokatę z wynikiem 128 punktów. Poprzednio znajdowała się ona w „pierwszej szóstce” jedynie w 2008 roku, kiedy uzyskała 137 punktów i (podobnie jak w 2012 roku) zajmowała trzecie miejsce w klasyfikacji. Do grona liderów wróciła także gmina Grybów (czwarte miejsce). Jednostka ta, poza ostatnim analizowanym okresem, znajdowała się w „pierwszej szóstce” jedynie w 2010 roku, kiedy zajmowała szóste miejsce w klasyfikacji. Grono liderów w 2012 roku „zamykają” z kolei gminy: Piwniczna-Zdrój (która w „czołowej szóstce” znalazła się po raz pierwszy) oraz Stary Sącz, który poprzednio do grona liderów zakwalifikował się jedynie w 2008 roku.

Przeprowadzając uogólnioną ocenę aktywności gmin Sądecczyzny za lata 2008-2012 należy zauważyć, że gminą, która najczęściej w badanym okresie zajmowała miejsca w „czołowej trójce” była Krynica-Zdrój (Rys. 2). Jednostka ta aż trzykrotnie (w 2008, 2010 oraz w 2011 roku) uplasowała się na pierwszej pozycji i raz (w 2009 roku) zajęła drugie miejsce w klasyfikacji. Wyjątek stanowił rok 2012, w którym wartości wskaźników cząstkowych wyznaczone dla tej gminy nie były tak korzystne jak w poprzednich latach, w wyniku czego w ostatnim analizowanym okresie (2012 rok) jednostka ta nie znalazła się w gronie liderów rankingu.

Gminami, które w latach 2008-2012 najczęściej (poza Krynica-Zdrój) znajdowały się wśród liderów klasyfikacji były ponadto: Chelmiec (miejsce drugie w 2009 roku oraz lider w rankingu za 2012 rok), Muszyna (lider roku 2009 i miejsce drugie w 2010 roku), Nawojowa (druga lokata w 2011 i 2012 roku), jak również gmina Podegrodzie, która w 2012 roku powróciła do grona liderów w klasyfikacji, zajmując (podobnie jak w 2008 roku) trzecią pozycję. W „czołowej trójce” w analizowanym okresie pojawiły się także: miasto Grybów, (które zajmowało drugie miejsce w 2010 roku), gmina Ryto (trzecia lokata w 2011 roku) oraz gmina Stary Sącz, która w 2008 roku uplasowała się na drugiej pozycji w gronie liderów rankingu.

Rys. 2 Graficzna ilustracja zmian na pozycji lidera rankingu w latach 2008-2012

Źródło: opracowanie własne.

Konsekwentnie do przeprowadzonej analizy zmian na pozycji lidera w ogólnej klasyfikacji w latach 2008-2012 - przedstawiono również wykaz gmin, które plasowały się w pierwszej „szóstce” w pięciu edycjach rankingu (Tab. 19).

Tab. 19 Wykaz gmin które plasowały się w pierwszej „szóstce” w pięciu edycjach rankingu

Miejsce	Gmina	Miejsc w czołówce
1.	Krynica-Zdrój	4
	Nawojowa	4
3.	Grybów - miasto	3
	Muszyna	3
5.	Chelmiec	2
	Grybów	2
	Korzenna	2
	Podegrodzie	2
	Rytró	2
	Stary Sącz	2
11.	Gródek n/Dunajcem	1
	Kamionka Wielka	1
	Łabowa	1
	Łososina Dolna	1
	Piwniczna-Z	1

Źródło: opracowanie własne.

Jednostkami (spośród wszystkich gmin analizowanych w latach 2008-2012), które najczęściej zajmowały jedno z sześciu pierwszych miejsc w klasyfikacji były: Krynica-Zdrój oraz Nawojowa. Gminy te aż czterokrotnie znajdowały się w „pierwszej szóstce” w rankingu. Na kolejnym miejscu pod względem częstotliwości zakwalifikowania się do grona liderów w klasyfikacji były: Grybów (miasto) oraz gmina Muszyna, które trzykrotnie zajmowały w analizowanym okresie wśród „najaktywniejszych” jst. Dwukrotnie z kolei w „pierwszej szóstce” w rankingu uplasowały się gminy: Chelmiec, Grybów, Korzenna, Podegrodzie, Rytró oraz Stary Sącz. W gronie liderów rankingu w latach 2008-2012 znalazły się także: Gródek n/Dunajcem, Kamionka Wielka, Łabowa, Łososina Dolna i Piwniczna-Zdrój – które w ciągu pięciu analizowanych jeden raz uplasowały się na jednym z sześciu pierwszych miejsc w klasyfikacji.

W celu usystematyzowania wyników oceny aktywności gmin Sądeczczyzny za lata 2008-2012, wyłoniono jednostki, których suma punktów przyznanych na podstawie policzonych za pięć lat wskaźników była największa (Tab. 20).

Tab. 20 Ocena aktywności gmin Sądeckich na 5 lat

Miejsce	Gmina	2008	2009	2010	2011	2012	Razem
1.	Krynica-Zdrój	162	154	156	150	114	736
2.	Muszyna	117	166	135	121	120	659
3.	Nawojowa	118	137	126	140	130	651
4.	Stary Sącz	153	121	120	120	125	639
5.	Chełmiec	83	162	107	103	148	603
6.	Grybów (miasto)	126	74	135	123	124	582

Źródło: opracowanie własne.

Pierwsze miejsce pod względem łącznej ilości punktów przyznanych w latach 2008-2012 zajęła gmina Krynica-Zdrój, pomimo, iż (jak wspomniano we wcześniejszych rozważaniach) w ostatnim analizowanym okresie nie znalazła się ona w gronie liderów w rankingu. O 77 punktów mniej osiągnęła gmina Muszyna, która z wynikiem 659 punktów uplasowała się na drugim miejscu w ogólnej klasyfikacji. Kolejną pozycję w zestawieniu podsumowującym zajęła gmina Nawojowa, zdobywając łącznie 651 punktów (o 85 punktów mniej, niż lider). Kolejne miejsca w rankingu podsumowującym zajęły kolejno gminy: Stary Sącz (639 punktów), Chełmiec (603 punkty) oraz miasto Grybów (582 punkty).

Dokonując uogólnionej oceny aktywności gmin Sądeckich za pięć lat należy zwrócić uwagę również na dynamikę zmian wskaźników biorących udział w ocenie tych jednostek w latach 2008-2012. W odróżnieniu od ocen dynamiki wzrostu przedstawianych w czterech poprzednich edycjach rankingu – wyznaczanych na podstawie porównań łańcuchowych (w odniesieniu do roku poprzedniego) – w roku 2012 dokonano porównania pięcioletniego, w którym za rok bazowy przyjęto rok 2008 (Tab. 21).

Tab. 21 Dynamika zmian wskaźników wyznaczonych w 2012 roku w porównaniu do roku 2008

Miejsce	Gmina	Dynamika Rok bazowy= 2008
1	Chełmiec	48
2	Grybów – miasto	45
3	Piwniczna – Zdrój	44
4	Podegrodzie	43
5	Korzenna	42
6	Gródek n/Dunajcem	39
	Muszyna	

Źródło: opracowanie własne.

Pierwsze miejsce pod względem dynamiki zmian w 2012 roku w odniesieniu do roku bazowego (2008) - osiągnęła gmina Chełmiec (48 punkty). Na kolejnej pozycji z równie wysokim wynikiem (o 3 punkty niższym od najwyższego) uplasowało się miasto Grybów, któremu na podstawie analizy dynamiki wskaźników aktywności przyznano 45 punktów. O jeden punkt mniej uzyskała kolejno gmina Piwniczna-Zdrój (44 punkty), zajmując trzecie miejsce w ogólnej klasyfikacji. Stosunkowo niższym, aczkolwiek znaczącym wynikiem uzyskanym na podstawie analizy dynamiki wskaźników aktywności jest charakteryzowały się ponadto gminy: Podegrodzie (43 punkty – czwarte miejsce) oraz Korzenna (42 punkty – piąte miejsce). Szóste miejsce w ogólnej klasyfikacji zajęły egzekwo (z wynikiem 39 punktów) gminy: Gródek n/Dunajcem oraz Muszyna.

Analizując natomiast cząstkowe wyniki w poszczególnych podgrupach, dokonano ich uśrednionej oceny⁸ za lata 2008-2012 (Tab. 22).

Tab. 22 Uśrednione oceny cząstkowe (w podgrupach) – za lata 2008-2012

L.p.	Gmina	Generowanie dochodów	L.p.	Gmina	Inwestycje	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	57	1.	Krynica-Zdrój	54	1.	Grybów (miasto)	44
2.	Chełmiec	55	2.	Nawojowa	52	2.	Podegrodzie	43
3.	Muszyna	51	3.	Muszyna	46	3.	Korzenna	40
4.	Stary Sącz	46	4.	Stary Sącz	45	4.	Chełmiec	38
5.	Nawojowa	41	5.	Grybów (miasto)	43		Grybów	
6.	Rytko	38	6.	Gródek n/ Dunajcem	39	6.	Łososina Dolna	37
							Stary Sącz	

Źródło: opracowanie własne.

Uśrednione wyniki ocen cząstkowych za pięć lat wskazują, iż w podgrupie: generowanie dochodów – liderem w ogólnej klasyfikacji była gmina Krynica-Zdrój z wynikiem 57 punktów. Na kolejnej pozycji z niewiele niższym wynikiem uplasowała się gmina Chełmiec (55 punktów). O cztery punkty mniej, niż Chełmiec uzyskała z kolei gmina Muszyna (51 punktów), która w ogólnym zestawieniu zajęła trzecie miejsce. Do „pierwszej szóstki” na podstawie uśrednionej oceny podgrupy: generowanie dochodów – zakwalifikowały się także gminy: Stary Sącz (46 punktów), Nawojowa (41 punktów) oraz Rytko (38 punktów).

8 Uśredniona ocena cząstkowa została ustalona na podstawie średniej arytmetycznej punktów zdobytych w analizowanym okresie (2008-2012).

W podgrupie: Inwestycje (podobnie jak w podgrupie: generowanie dochodów) – gminą, która wg uśrednionej oceny znalazła się na pierwszym miejscu w klasyfikacji – była Krynica-Zdrój (54 punkty). O dwa punkty mniej osiągnęła gmina Nawojowa, plasując się na drugim miejscu w ogólnym zestawieniu. Kolejne (trzecie) miejsce w rankingu zajęła z wynikiem 46 punktów – gmina Muszyna. Jeden punkt mniej (wg uśrednionej oceny cząstkowej w podgrupie: inwestycje) uzyskała gmina Stary Sącz, plasując się tym samym na czwartym miejscu w klasyfikacji. Miejsce piąte i szóste zajęły natomiast kolejno: miasto Grybów (43 punkty) oraz Gródek n/Dunajcem (39 punktów).

Podobnie, jak w podgrupach: „Generowanie dochodów” oraz „Inwestycje” – również w podgrupie „dynamika” - dokonano uśrednionej oceny uzyskanych w ciągu pięciu lat wyników rankingu. Jednostką, której średnia wyników (w latach 2008-2012) w zakresie dynamiki była najwyższa okazało się miasto Grybów, któremu w ogólnym zestawieniu przyznano ostatecznie 44 punkty. O jeden punkt mniej osiągnęła w tym zakresie gmina Podegrodzie (43 punkty) plasując się na drugim miejscu w klasyfikacji. Do „pierwszej szóstki” zakwalifikowała się także gmina Korzenna, która z wynikiem 40 punktów zajęła trzecie miejsce w rankingu. W gronie liderów znalazły się także gminy: Chełmiec oraz Grybów, uzyskując jednakowo 38 punktów (czwarte miejsce w klasyfikacji). Miejsce szóste w ogólnym zestawieniu zajęły z kolei egzekwio gminy: Łososina Dolna oraz Stary Sącz (37 punktów).

Z sumy średnich wartości ocen osiągniętych przez gminy Sądecczyzny w poszczególnych modułach: „Generowanie dochodów”, „Inwestycje” oraz „Dynamika” – dokonano końcowej, uśrednionej oceny aktywności analizowanych jednostek za lata 2008-2012 (Tab. 23).

Tab. 23 Uśredniona ocena aktywności gmin Sądecczyzny za lata 2008-2012

L.p.	Gmina	Uśredniona ocena końcowa
1.	KRYNICA – ZDRÓJ	147
2.	MUSZYNA	131
3.	NAWOJOWA	129
4.	STARY SĄCZ	128
5.	CHEŁMIEC	123
6.	GRYBÓW – MIASTO	116

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki przeprowadzonej analizy pozwalają stwierdzić, iż najwyższą uśrednioną ocenę końcową za lata 2008-2012 uzyskała gmina Krynica-Zdrój (147 punktów). Szesnaście punktów mniej uzyskała w tym zakresie gmina Muszyna, która z wynikiem 131 punktów zajęła drugie miejsce w klasyfikacji. Trzecią pozycję w rankingu osiągnęła z kolei gmina Nawojowa, (129 punktów). W „pierwszej szóstce” według uśrednionej oceny aktywności gmin Sądecczyzny za lata 2008-2012 znalazły się ponadto gminy: Stary Sącz (128 punktów), Chelmiec (123 punkty) oraz miasto Grybów (116 punktów).

www.chelmiec.pl

Gmina Chełmiec
ul. Papieska 2
33-395 Chełmiec
tel.: 18 414 56 10

Wójt: Bernard Stawiarski

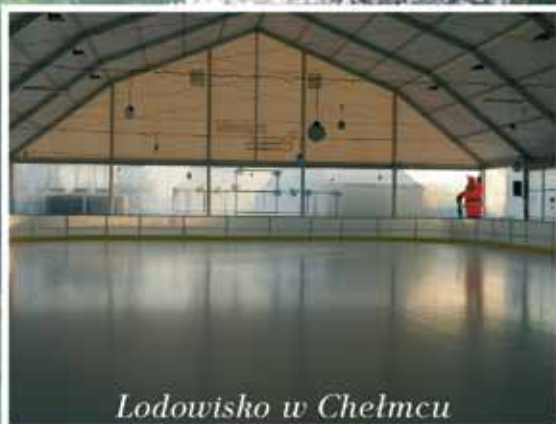
Gmina Chełmiec najlepsza gmina wiejska 2012 roku

Gmina Chełmiec znalazła się na pierwszym miejscu w Polsce w kategorii „Najlepsza gmina wiejska 2012 roku” oraz na trzecim miejscu w siali kraju w rankingu energii odnawialnej prowadzonym przez Związek Powiatów Polskich.

To jedyny w Polsce ranking samorządów zarządzany na bieżąco przez ekspertów, który obejmuje wszystkie gminy wiejskie i miejskie w Polsce, a prowadzony jest od 2003 roku.

Gmina Chełmiec po raz pierwszy brała udział w rankingu gmin wiejskich w 2010 roku zajmując 9 miejsce w siali kraju. Rok później, w 2011 roku, gmina Chełmiec zajęła 1 miejsce ze znaczną przewagą nad kolejnymi gminami. W minionym roku 2012 gmina Chełmiec drugi raz z rzędu okazała się najlepsza w kraju.

Tak duży szok w klasyfikacji końcowej rankingu był możliwy dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym oraz wsparciu rozwiązań proekologicznych. Duże znaczenie miała poprawa infrastruktury drogowej oraz wodno-kanalizacyjnej w tym w szczególności dostępności wody dla mieszkańców. Nie bez znaczenia jest również zdecydowana poprawa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej poprzez budowę obiektów sportowych: m.in. sal gimnastycznych, boisk piłkarskich i wielofunkcyjnych oraz lodowiska. Oprócz tego gmina zapewniła komputery z internetem dla osób wykluczonych cyfrowo.

Lodowisko w Chełmcu

Orlik w Chełmcu

Hala sportowa w Piątkowej

Investycje * Rozwój * Infrastruktura * Baza edukacyjna * Ekologia

Rok założenia 1877

Bank Spółdzielczy

w Grybowie

Grupa BPS

Jesteśmy zawsze blisko Ciebie!

■ rachunki ■ kredyty ■ lokaty ■ rozliczenia
dla klientów indywidualnych i firm

Centrala Grybów

ul. Rynek 13

tel.: 18 440 86 50

fax: 18 440 86 60

O/BS Bobowa

ul. Węgierska 19

tel.: 18 351 40 01

O/BS Korzenna

Korzenna 248

tel.: 18 441 70 36

O/BS Uście Gorlickie

Uście Gorlickie 177

tel.: 18 351 60 09

* POK Florynka, tel. 18 447 15 20
* POK Grybów, tel. 18 445 00 39
* POK Krużłowa, tel. 18 445 13 40
* POK Ptaszkowa, tel. 18 445 53 00
* POK Stróże, tel. 18 445 09 37
* POK Siedliska, tel. 18 353 06 04
* POK Korzenna, tel. 18 441 71 01
* POK Lipnica, tel. 18 441 70 20
* POK Łęka, tel. 18 444 37 69
* POK Ropa, tel. 18 353 42 27
* POK Śnietnica, tel. 18 351 66 46

Bank Spółdzielczy w Grybowie

oferuje:

- rachunki rozliczeniowe, lokaty w złotych i walutach wymiennych
- kredyty
- bankowość internetową
- przekazy Western Union
- ubezpieczenia majątkowe

www.BSGrybow.pl

KREDYTY

MIESZKANIOWE

INWESTYCYJNE

GOTÓWKOWE

- SZYBKA DECYZJA KREDYTOWA
- KORZYSTNE OPROCENTOWANIE
- NISKA PROWIZJA
- MINIMUM FORMALNOŚCI

KRÓLEWSKIE MIASTO GRYBÓW ZAPRASZA

1340

www.grybow.pl

NASZE ATUTY:

- Gościnność i otwartość mieszkańców
- Walory krajoznawcze i estetyczne
- Zabytki, kapliczki i kościoły
- Baza noclegowa i gastronomiczna
- Baza sportowa i rekreacyjna
- Szlaki turystyczne (piesze i rowerowe)

MIASTA PARTNERSKIE

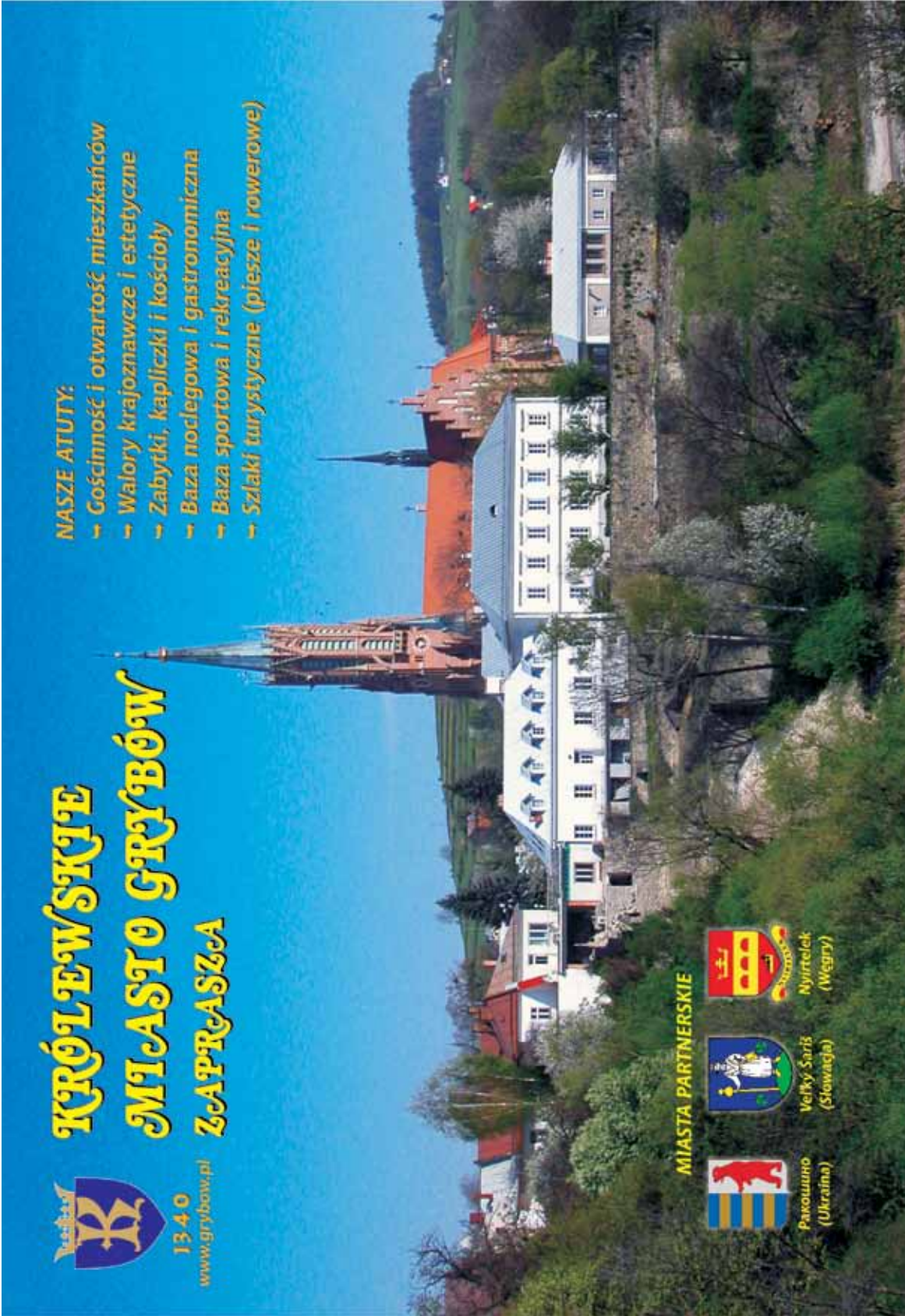
Панковуро
(Ukraina)

Veľký Šariš
(Słowacja)

Nyirtelek
(Węgry)

www.krynica-zdroj.pl

Muszyna

- źródło niezapomnianych wrażeń

Doskonałe miejsce mogące pochwalić się długoletnią tradycją uzdrowską, posiadające niezwykle walory przyrodnicze i krajobrazowe zaprasza na krótszy lub dłuższy odpoczynek!

FOT. KONRAD ROGOZIŃSKI

Panorama z Zamku w Muszynie

FOT. ARCH. UMIGU MUSZYNA

Park zdrojowy „Baszta” w Muszynie

FOT. ARCH. UMIGU MUSZYNA

Pijalnia wody mineralnej Antoni

Trzy uzdrowiska na terenie jednej Gminy! Każde ma niepowtarzalny urok i atmosferę, każde warte jest, by przeżyć niesamowitą przygodę. Bujna roślinność, nieprzebyte ścieżki, szmer leśnych strumyków, słońce na szczytach gór - wszystko to tworzy fascynującą mozaikę, która przyciąga gości do Muszyny od lat. Co wyróżnia Muszynę od innych miejscowości turystycznych i uzdrowskich? Dlaczego miasto dawnych biskupów krakowskich staje się coraz częściej wybieranym i ulubionym miejscem rodzinnego wypoczynku? Zrewitalizowana dzielnica uzdrowskowa, kompleks rekreacji wodnej na „Zapopradziu” z grotami sztucznej fali, jacuzzi, zjeżdżalnią i brodzikiem dla dzieci z bajkowymi fontannami rozpoczynają długą listę nowych, ciekawych atrakcji. Dla miłośników sztuki ogrodniczej, znawców roślinności czekają niepowtarzalne w okolicy ogrody sensoryczne, które pobudzają wszystkie zmysły każdego, kto je odwiedzi, aby w ciszy i spokoju zregenerować swoje siły witalne. Zwolennicy aktywnego wypoczynku zostaną mile zakoszeni dobrze przygotowaną infrastrukturą sportową i rekreacyjną.

FOT. KONRAD ROGOZIŃSKI

Ogrody sensoryczne w Muszynie

FOT. ANDRZEJ KLIMKOWSKI

Najstarsza cerkiew w Południowej Polsce

Skate park, wielofunkcyjne boiska sportowe, szlaki turystyki pieszej, rowerowej, konnej oraz popularne wśród turystów i mieszkańców darmowe siłownie na wolnym powietrzu to jedne z licznych atrakcji wobec których przyjezdni nie zostaną obojętni. Na dzieci czekają nowoczesne place zabaw, a na pasjonatów przyrody piesze wycieczki oraz zwiedzanie unikatowych wytworów przyrody takich jak: „Mofeta”, czy leśny rezerwat przyrody „Las Lipowy Obrozyska”.

www.muszyna.pl

GMINA NAWOJOWA • NATURALNIE NOWOCZESNA

www.nawojowa.sacz.pl

To miejsce, gdzie zgodnie współlistnieją ze sobą nowoczesne inwestycje i naturalne piękno mapolskiego krajobrazu. To gmina przychylnie spoglądająca zarówno na turystów, jak i coraz liczniejszych nowych mieszkańców oraz inwestorów. Posiada wiele atutów, takich jak: korzystne położenie geograficzne (obszar gmin o pow. 51,13 km² położony jest w otulinie Popradzkiego Parku Krajo-
brazowego w bezpośrednim sąsiedztwie z miastem Nowy Sącz), komunikacyjne (przez Nawojowę przebiega międzynarodowy szlak komunikacyjny, prowadzący z Krakowa do Krynicy – rozbudowana jest również sieć dróg powiatowych i dróg gminnych), dobrze rozwiniętą infrastrukturę (kanalizacja, wodociąg, dostęp do internetu), różne kwalifikacje zawodowe mieszkańców gotowych do podjęcia pracy, przychylność władz w szybkim załatwianiu formalności administracyjnych.

Gmina stawia na rozwój: turystyki pieszej, rowerowej i narciarskiej, rekreacji i agroturystyki, leśnictwa i łowiectwa, hodowli bydła, produkcji roślin wartościowych gospodarczo i leczniczo, przemysłu drzewnego. Może również się pochwalić dobrze rozwiniętą infrastrukturą sportową, przede wszystkim kompleksem obiektów sportowych we Frycowej, w Żeleźnikowej Wielkiej i w Nawojowej, gdzie obecnie przebudowywane jest boisko piłkarskie wraz z wykonaniem bieżni.

Ta mała Ojczyzna charakteryzuje się gospodarnością i rzetelnością w działaniu, o czym świadczą wysokie miejsca zajmowane od kilku lat na listach rankingowych oceniających aktywność gmin w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych dla realizacji celów strategicznych.

Wójt Gminy
dr inż. Stanisław Kietbasa

Urząd Gminy Nawojowa
33 - 335 Nawojowa 313
tel. 18 445 70 67; fax.: 18 445 70 10
www.nawojowa.sacz.pl gmina@nawojowa.sacz.pl

Miasto i Gmina
PIWNICZNA-ZDRÓJ

BANK SPÓŁDZIELCZY W PODEGRODZIU

DZIAŁAMY Z MYŚLĄ O TOBIE

OFERTA BANKU OBEJMUJE:

1. Prowadzenie rachunków ROR, bieżących, Senior, Junior i Student
2. Indywidualne konto emerytalne IKE
3. Rachunek oszczędnościowy – konto i lokata w jednym
4. Konto internetowe – lokaty, przelewy, stałe zlecenia
5. Informacja przez sms o zmianach na koncie
6. Korzystne lokaty krótkoterminowe, długoterminowe
7. Kredyty konsumenckie, mieszkaniowe, hipoteczne, obrotowe, inwestycyjne
8. Podpis elektroniczny dla firm
9. Nowoczesne karty płatnicze Visa Classic oraz Business debetowe
10. Ubezpieczenia – majątkowe, komunikacyjne, rolne, OC
11. Ubezpieczenie na życie, Kredytobiorców (GRKB)
12. Realizacja przelewów zagranicznych
13. Wpłaty oraz wypłaty Western Union

**Zapraszamy
poniedziałek – piątek, 7:00 – 18:00**

Bank Spółdzielczy w Podegrodziu:

33-386 Podegrodzie, Podegrodzie 223, tel.(18) 447-77-20, fax (18) 447-77-21

Punkty Obsługi Klienta:

Brzezna – tel. (18) 445-85-67,

Olszana – tel. (18) 449-02-70

www.bspodegrodzie.pl

GMINA PODEGRODZIE

Gmina Podegrodzie, gminą inwestycji

Już od dłuższego czasu samorząd gminy Podegrodzie realizuje szereg inwestycji mających na celu poprawę komfortu i jakości życia mieszkańców oraz odwiedzających okolice turystów. Rozbudowa infrastruktury drogowej, kanalizacja, modernizacja obiektów użyteczności publicznej to tylko niektóre prace jakie zostały zrealizowane w ostatnich kilkunastu miesiącach.

Priorytetowym zadaniem dla gminy stało się uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej. Zakończono już budowę kanalizacji sanitarnej oraz wodociągu wraz z przyłączami w miejscowości Brzezna, a obecnie prowadzone są w/w działania w miejscowości Stadła.

W znaczący sposób poprawia się infrastruktura drogowa, w dużej mierze dzięki oddanej do użytku w 2011 roku obwodnicy Podegrodzia. Władze gminy skorzystały również z możliwości wykorzystania środków pozyskanych w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych, tzw. „Schematów”. Dodatkowo w ramach usuwania klęsk żywiołowych odbudowano kilkadziesiąt kilometrów dróg.

Przyspieszono również inwestycje w dziedzinie modernizacji obiektów użyteczności publicznej. Na potrzeby stworzenia centrum kulturalno-sportowo-rekreacyjnego zmodernizowano i wyremontowano Szkołę Podstawową w Olszanie. Do ważniejszych działań zaliczyć należy również przebudowę centrum Podegrodzia i Brzeznej oraz

odnowienie Gminnego Ośrodka Kultury. Ponadto wykonano już termomodernizację Szkół Podstawowych w Olszanie, Długotęce-Świerkli i Gostwicy, a podobne prace prowadzone są na terenie placówek oświatowych w Rogach i Olszance.

Dodatkowo władze gminy realizują zadania skierowane do dzieci i młodzieży. Przy remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Podrzeczu powstał plac zabaw, a podobne ośrodki wybudowano przy szkołach w Podegrodziu, Długotęce-Świerkli, Olszanie i Olszance. W Brzeznej powstał również kompleksowy obiekt sportowy, wybudowany w ramach projektu „Moje Boisko – Orlik 2012”.

To nie koniec inwestycji w Gminie. Obecnie trwa budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Gostwicy, a w najbliższym czasie rozpocznie się budowa biblioteki, żłobka i przedszkola w Podegrodziu.

www.podegrodzie.pl

ROK ZAŁOŻENIA 1876

Bank Spółdzielczy w Starym Sączu

PROMOCJA!

NOWY KREDYT BEZ PROWIZJI

- ⇒ **prowizja 0 zł**
- ⇒ **atrakcyjne oprocentowanie**
- ⇒ **bez ubezpieczenia i poręczycieli**
- ⇒ **decyzja kredytowa w tym samym dniu**
- ⇒ **kredyt otrzymasz szybko, tanio, bez zbędnych formalności i bez ukrytych kosztów!**

Spełnij swoje marzenia z Bankiem Spółdzielczym w Starym Sączu

Przykład reprezentatywny: Kwota pożyczki: 5 000 zł, liczba rat: 24, oprocentowanie nominalne: 13,2%, składka na ubezpieczenie na życie: 0 zł, prowizja za udzielenie kredytu: 0 zł, kwota odsetek: 688 zł, RRSO: 14,03 %, rata: 259 zł. Ostateczne warunki kredytowania zależą od wiarygodności kredytowej Klienta, daty wypłaty kredytu oraz daty płatności pierwszej raty.

Bank Spółdzielczy w Starym Sączu
ul. Daszyńskiego 11, 33-340 Stary Sącz

Centrala: (18) 446 09 60 Kredyty: (18) 446 14 24

www.bs.stary.sacz.pl

POLSKI BANK

Stary Sącz inwestuje w infrastrukturę turystyczną

Gmina Stary Sącz oddaje w lecie tego roku do użytku publicznego bardzo ważny obiekt infrastruktury turystycznej, nowoczesnie zagospodarowane kąpielisko na stawach. Obecnie trwa też zagospodarowanie „Miejskiej Góry”. Teren przeznaczony na rekreacyjny wypoczynek dla turystów i mieszkańców został już uporządkowany. Zbudowano drewnianą platformę widokową, a w planach jest jeszcze modernizacja dojścia (oświetlonego deptaku z ławeczkami) do tego miejsca z centrum miasta. Będzie też specjalne miejsce do grillowania. Koszt projektu inwestycji szacowany jest na około 50 tys. zł. Niezwykle istotnym przedsięwzięciem w infrastrukturze komunalnej i gospodarce jest też realizowana w mieście gruntowna modernizacja „Targowiska”.

- Na stawach wykonywane są teraz prace przy budowie pomostów, przystani, plaży oraz budynkach zaplecza – informuje Burmistrz Starego Sącza Jacek Lelek. - Natomiast na placu targowym wykonywane jest odwodnienie terenu, drogi, parkingi oraz przygotowywany jest teren pod budowę wiat zadaszonych. Te dwie inwestycje zdecydowanie pozytywnie zmieniające wizerunek miasta realizowane są przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej: „Budowa Zespołu Rekreacyjnego Park Wodny Stawy” z Malopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, natomiast „Budowa Placu Targowego” z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. W sumie ich wartość wynosi ponad 4, 7 mln zł, dofinansowanie z UE 3, 5 mln zł.

W ramach przedmiotu zamówienia publicznego „Budowa Zespołu Rekreacyjnego Park Wodny Stawy” w Starym Sączu, które realizuje SKANSKA S.A. trzeba wykonać: budynek zaplecza socjalno-sanitarnego, budynek magazynowy na sprzęt pływający, wieżę ratownika usytuowaną na plaży, pomost kąpieliska z wieżą dla ratowników, przystań z pomostem do cumowania sprzętu pływającego, pochylnie do wodowania sprzętu pływackiego, kąpielisko z plażą, elementy małej architektury wraz z placem zabaw dla dzieci i boiskiem plażowym, układ drogowy wewnętrzny terenu parku wodnego, miejsca postojowe dla samochodów osobowych 40 szt. (w tym 4 dla niepełnosprawnych), ogrodzenie terenu wraz z bramami, prace hydrotechniczne obejmujące lokalne pogłębienie dna stawu w miejscu kąpieliska z zabezpieczeniem przed abrazją powodowaną falowaniem wody, przebudowę żelbetowego wpustu i studni przelewowej, infrastrukturę techniczną wewnętrzną, przyłącz energetyczny. W miejsce istniejącego mnicha (budowli hydrotechnicznej służącej do piętrzenia i regulowania przepływu wody w stawach) przewidziano wykonanie podwodnego betonowego wlotu zabezpieczonego stalową kratą, nurociągu z betonowych rur wirowanych z prostokątną żelbetową studzienką mieszczącą urządzenia do regulacji poziomu wody oraz betonowego wylotu umieszczonego w stawie, do którego odprowadzał wody istniejący mnich drewniany. Na „Stawy” będzie można dojechać ścieżką rowerową. **Cena tego przedsięwzięcia wynosi 2.687.488,75 zł. Gmina uzyskała dofinansowanie na realizację tej inwestycji w wysokości 2.5 mln zł.**

Przebudowa, remont i wyposażenie „Placu Targowego w Starym Sączu”, które realizuje Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe BUDMEX z Nowego Sącza wycenione zostały na kwotę 2055162, 63 zł. **Wsparcie z PROW wynosi 1 mln zł.**

W celu uporządkowania handlu w obrębie placu targowego zgodnie z wymogami Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi cały plac będzie podzielony na strefy handlowe różniące się rodzajem oferowanego do sprzedaży towaru: dwie strefy handlu płodami rolnymi, strefę handlu sprzętem rolniczym, strefę handlu wyrobami rzemieślniczymi i odzieżą, strefę handlu meblami i strefę handlu zwierzętami. Będzie odnowiony obiekt zaplecza sanitarno-magazynowego, nowe wiaty, rozkładane stragany, namioty, stoły i taborety. Wiaty (także zadaszania przy stanowiskach postojowych samochodów do handlu zwierzętami) będą miały konstrukcje szkieletowe z dachami blaszanymi dwuspadowymi w kolorze ciemno-zielonym. Rampa do rozładunku zwierząt będzie miała podest z desek dębowych impregnowanych i balustradę stalową. Cały plac będzie ogrodzony siatką na słupkach stalowych, natomiast strefa handlu zwierzętami oraz wybiegu do prezentacji koni - drewniane „ogrodzenie pasterskie” wys. ok. 1, 5 m. Pozostaną dwa istniejące wjazdy na plac: z ul. Braterstwa Ludów (bez zmian), drugi z ul. Wielki Wygon (z przebudową wjazdu) 5 m przesunięty w kierunku południowym. Przy tej ulicy zaprojektowano duży (80 stanowiskowy) parking dla klientów z trzecim bezpośrednim wjazdem na plac, który może służyć, jako wjazd awaryjny. Drugi, istniejący już parking dla 30 stanowisk pozostanie bez zmian. Na parkingu wydzielono 4 stanowiska dla samochodów, z których korzystać będą osoby niepełnosprawne. Dla niepełnosprawnych będą też przystosowane nowe i rozbudowane sanitariaty. Przebudowana zostanie sieć wodociągowa i kanalizacja sanitarna wewnętrzna oraz kanalizacja deszczowa. Projekt przewiduje też rozbudowę sieci i instalacji energetycznej oraz dwa hydranty.

REPORTAŻE • WYWIADY • RELACJE • FELIETONY • PUBLICYSTYKA

Sądeczaniein

MIESIĘCZNIK I PORTAL INTERNETOWY

INFORMACYJNY PULS REGIONU

DOSKONAŁA LEKTURA NA CAŁY MIESIĄC

Co miesiąc solidna porcja informacji o Sądecczyźnie: samorząd, gospodarka, kultura, historia, sport, turystyka...

www.sadeczanin.info

FUNDACJA SĄDECKA

POMAGA • PROMUJE • SZKOLI • INFORMUJE

Fundusz Stypendialny im. Braci Potoczków

Akcja charytatywna „Serce Sercu”

Lato Wiejskich Dzieci

Plebiscyt „Sądeczanin Roku”

Stowarzyszenie Sołtysów Ziemi Sądeckiej

„Sądeckie spotkania z historią”

Ocena Aktywności Gmin Sądeczczyzny

Stowarzyszenie Kasa Wzajemnej Pomocy

Mamy takie piękne korzenie!

II SADECKI FESTIWAL KULTURY

01.06 Łomnica Zdrój

(boisko przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum)

13.07 Gródek nad Dunajcem

(Scena Letnia w Gródku nad Dunajcem)

18.08 Stary Sącz

(Błonie)

Lokalne Smakołyki

Cuda rękodzieła regionalnego

Występy zespołów folklorystycznych

Konkursy dla dzieci i dorosłych

Warsztaty twórcze

Więcej na Sadeczanin.info

Organizator

Patronat
Medialny

Sadeczanin

Projekt zrealizowano przy wsparciu
finansowym Województwa Małopolskiego

Małopolska

VII Forum Regionów

3-5 WRZEŚNIA 2013, KRYNICA-ZDRÓJ

Województwo Małopolskie
Główny Partner
Forum Ekonomicznego

XXIII FORUM EKONOMICZNE

Najważniejsze spotkanie przedstawicieli władz regionalnych z krajów Europy z władzami administracji publicznej i UE.

Debata samorządowców, biznesmenów, przedstawicieli ministerstw i agend rządowych.

Forum Ekonomiczne - ponad 2500 tysięcy gości - liderów świata polityki i biznesu z ponad 60 krajów z Europy, Azji i USA.

Najważniejsza konferencja organizowana od ponad 20 lat w Europie Środkowo-Wschodniej.

Znajdź nas
na Facebooku!

■ www.forum-ekonomiczne.pl
■ kontakt: forum.regionow@isw.org.pl

Sądeczanin
WYDZIAŁ PRACY I ZAWOJOWA

 Matopolska

Nowy Sącz, czerwiec 2013